

คู่มือ

การสร้างและคัดเลือกครุภัณฑ์ปั้นนาไทย

สำนักงานเลขานุการสภาพักรถศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

๓๗๑.๑ สำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา

๙ ๖๘๑ ค คู่มือการสร้างและคัดเลือกครุภัณฑ์ปัญญาไทย

กรุงเทพฯ : ๒๕๕๐

๗๓ หน้า

ISBN 978-974-559-279-7

๑. ครุภัณฑ์ปัญญาไทย-คู่มือ

๒. ครุภัณฑ์ปัญญาไทย-การสร้าง

๓. ชื่อเรื่อง

คู่มือการสร้างและคัดเลือกครุภัณฑ์ปัญญาไทย

ลิ้งพิมพ์ สด. อันดับที่ ๔๙/๒๕๕๐

พิมพ์ครั้งแรก เมษายน ๒๕๕๐

จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์และเผยแพร่ สำนักงานเลขานุการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
โทร. ๐-๒๖๖๔-๗๑๙๓ โทรสาร ๐-๒๒๔๓-๑๑๙๙

Web site : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่ บริษัท ๒๐ เช็นจูรี จำกัด
เลขที่ ๒,๓ ซอยจรัญสนิทวงศ์ ๔๔ ถนนจรัญสนิทวงศ์
แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
โทร. ๐-๒๔๔๓-๐๔๗๙-๔ โทรสาร ๐-๒๔๔๓-๐๔๗๙
E-mail Address : stsumitra__century@yahoo.com

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๕๗ ในเรื่อง การยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา สำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษาได้ดำเนินการคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย ซึ่งกำหนดไว้ในนโยบายให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรติ ครุภูมิปัญญาไทย เพื่อทำหน้าที่ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา และสนับสนุนให้มีบทบาทในการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคม

คู่มือการสรรหาและคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย เล่มนี้ เป็นแนวทางในการดำเนินการคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย และเนื่องจากมีหน่วยงานทางการศึกษา จำนวนมากมีความสนใจที่จะนำแนวทางดังกล่าวไปปรับปรุงประยุกต์ใช้เพื่อดำเนินการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทรงภูมิปัญญาที่เข้ามาส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษา สำนักงานฯ จึงได้จัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้เพิ่มเติมเพื่อเกื้อหนุนให้มีการส่งเสริมเรื่องภูมิปัญญาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อเป็นต้นแบบและเป็นแนวทางให้หน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่กระทบถึงความสำคัญของผู้ทรงภูมิปัญญา ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานของภูมิปัญญาไทย ได้นำไปปรับประยุกต์ใช้ในการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทรงภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตนต่อไป

ดังนั้น สำนักงานฯ จึงได้จัดทำคู่มือการสรรหาและคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย ขึ้นเพื่อเผยแพร่ให้แก่นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทรงภูมิปัญญา และหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกภาคส่วนได้รับรู้สำหรับแจ้งความจำนงเสนอข้อมูลเพื่อขอเข้ารับการพิจารณาอย่างเชิดชูเกียรติต่อไป

๐๖๙
๑

(นายอํารุง จันวนิช)

เลขานุการสภาพการศึกษา

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

๑. ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย	๑
๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐	๑
๑.๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘	๓
๑.๓ นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา	๔
๑.๔ การยกย่องเชิดชูเกียรติครูภูมิปัญญาไทย	๕
๒. หลักการเกิดภูมิปัญญาไทย	๖
๓. ความหมายของภูมิปัญญาไทย	๗
๔. ประเภทของภูมิปัญญาไทย	๙
๕. ลักษณะของภูมิปัญญาไทย	๑๐
๖. ขอบข่ายภูมิปัญญาไทย	๑๑
๗. โครงการครูภูมิปัญญาไทย	๑๒
๘. คุณสมบัติและขั้นตอนการดำเนินการสรรหาและ คัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย	๑๓
๘.๑ คุณสมบัติของผู้ทรงภูมิปัญญาที่เสนอชื่อเพื่อยกย่อง เป็นครูภูมิปัญญาไทย	๑๓
๘.๒ ขั้นตอนการดำเนินการยกย่องเชิดชูเกียรติ ครูภูมิปัญญาไทย	๑๓
๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการยกย่องเชิดชูเกียรติ	๑๕

สารบัญ (ต่อ)

๑๐. ผู้รับผิดชอบการดำเนินการ	๑๖
๑๐.๑ การดำเนินการ	๑๖
๑๐.๒ การตัดสินชี้ขาดผลการสรรหาและคัดเลือก	๑๖
๑๑. หลักเกณฑ์การยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น “ครูภูมิปัญญาไทย”	๑๖
๑๑.๑ หลักเกณฑ์การประเมินจากเอกสาร	๑๖
๑๑.๒ หลักเกณฑ์การประเมินภาคสนาม	๑๗
๑๒. การประกาศผลผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ	๑๙
๑๓. เครื่องหมายเชิดชูเกียรติครูภูมิปัญญาไทย	๒๗
๑๔. การส่งเสริมสนับสนุนครูภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา	๒๘

ภาคผนวก

เอกสารหมายเลข ๑ นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา
ฉบับได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวัสดุนตรี
เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๗

เอกสารหมายเลข ๒ แบบเสนอผู้ทรงภูมิปัญญาเพื่อประกาศ
ยกย่องเชิดชูเกียรติ เป็น “ครูภูมิปัญญาไทย”
รุ่นที่....

เอกสารหมายเลข ๓ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาและคัดเลือก
ครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑ แสดงการให้น้ำหนักค่าคะแนนในแต่ละประเด็น
องค์ประกอบตามแบบเล่นผู้ทรงภูมิปัญญา
เพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น
“ครูภูมิปัญญาไทย” รุ่นที่...	๑๔
ตารางที่ ๒ แสดงรายละเอียดขององค์ประกอบ ตัวชี้วัด
เกณฑ์การให้คะแนน และการให้น้ำหนักค่าคะแนน
แก่ผู้ทรงภูมิปัญญาเพื่อการประเมินเชิงประจักษ์
ในพื้นที่ภาคสนาม	๒๑

สารบัญภาพ

แผนภาพที่ ๑ กระบวนการเกิดภัยปัลภัยไทย

๙

การสรรหาราและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย

๑. ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญาหรือความรู้ในชีวิตจริงที่มีอยู่เดิมในชุมชนตามที่ชนชาวไทยได้สั่งสมด้วยประสบการณ์ มีกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรุงแต่งและพัฒนาจนเกิดทดลองรวมเป็นแนวคิดเพื่อใช้แก่ปัญหาของการดำรงชีวิตและพัฒนาชีวิตของคนไทยในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลมั้ย ช่วยให้สังคมไทยนับแต่อดีตถึงปัจจุบันได้อย่างสุขสงบลึกมา เหล่านี้ถือได้ว่าภูมิปัญญามีสารัตถะที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าเรื่อย ๆ มาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งภูมิปัญญาไทยซึ่งเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีแก่สังคมไทย ช่วยสร้างชาติให้เป็นปีกแห่งมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิให้แก่คนไทย ดังนั้น ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องระบุไว้ตามสาระบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาและผลการยกย่องเชิดชูเกียรติครูภูมิปัญญาไทย มีดังต่อไปนี้

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติ เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยไว้ ๔ หมวด ใน ๕ มาตรา ดังนี้

หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ในส่วนที่ ๑๙ สิทธิชุมชนสาระบัญญัติตามมาตรา ๖๖ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดังเดิม ยอมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจาริศประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน”

หมวด ๔ หน้าที่ของชนชาไทย มีสาระบัญญัติตามมาตรา ๗๓ บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิภัยสาธารณะ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พิทักษ์ ปกป้อง และสืบสานคิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น ...”

หมวด ๕ แนวทางนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในส่วนที่ ๔ แนวโน้มนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม มีสาระบัญญัติตามมาตรา ๔๐ ใน (๖) บัญญัติว่า “ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึกรักและเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น” รวมทั้งในส่วนที่ ๗ แนวโน้มนโยบายด้านเศรษฐกิจตามมาตรา ๔๔ ใน (๖) บัญญัติว่า “...ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เพื่อใช้ในการผลิตสินค้า บริการ และการประกอบอาชีพ” รวมทั้งในส่วนที่ ๙ แนวโน้มนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ ทรัพยากรูปธรรม ทางปัญญาและพลังงาน ตามมาตรา ๔๙ ใน (๒) บัญญัติว่า “ส่งเสริมการประดิษฐ์หรือการค้นคิดเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ รักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย รวมทั้งให้ความคุ้มครองทรัพยากรูปธรรมทางปัญญา”

หมวด ๑๔ การปกป้องส่วนท้องถิ่น มีสาระบัญญัติตามมาตรา ๒๔๙ บัญญัติว่า “องค์กรปกป้องส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่บำรุงรักษาคิลปะ ใจริบประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกป้องส่วนท้องถิ่นย่อมมีลิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไป มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับ มาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ

การจัดการศึกษาอบรมภายใต้ห้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกป้อง ส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการบำรุงรักษาคิลปะ ใจริบประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย”

กล่าวโดยสรุปรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีสาระบัญญัติที่สำคัญเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย คือ อนุรักษ์ บำรุงรักษา พื้นฟู ปกป้อง คุ้มครอง พิทักษ์ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ

ลีบสาน พัฒนา เพยแพร่และปลูกจิตสำนึกร ประกอบกับบุคคลมีหน้าที่รับการศึกษา อบรม การเรียนรู้และฝึกอาชีพจากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยชนชาวไทย มีส่วนร่วมจัดการและใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เพื่อใช้ในการผลิตสินค้า บริการและการประกอบอาชีพ รวมทั้งส่งเสริม การประดิษฐ์หรือการค้นคิดเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่และเป็นทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนการปักครองส่วนห้องถิ่นหรือองค์กรปักครองส่วนห้องถิ่นต้องมีหน้าที่ บำรุงรักษาและจัดการศึกษาอบรม โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและ ระบบการศึกษาของชาติ

๑.๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้บัญญัติเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย ไว้ ๓ หมวด ใน ๕ มาตรา ดังนี้

หมวด ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มีสาระบัญญัติตาม มาตรา ๗ บัญญัติว่า “...ส่งเสริม...ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย...”

หมวด ๔ แนวทางจัดการศึกษา มีสาระบัญญัติตามมาตรา ๒๗ บัญญัติว่า “การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญ...กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตาม ความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่อง...(๓) ความรู้เกี่ยวกับ...ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา” ...และตามมาตรา ๒๗ บัญญัติว่า “...ให้สถานศึกษา ขันพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร... ภูมิปัญญาท้องถิ่น ...เพื่อเป็น สมाचิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” รวมทั้งมาตรา ๒๙ บัญญัติว่า “ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปักครองส่วนห้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนា สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัด กระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการ แลงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรหาภูมิปัญญาและวิทยากร

ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้ง หัวข้อการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน”

หมวด ๗ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีสาระบัญญัติตามมาตรา ๔๙ บัญญัติว่า “ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา”

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘ ดังกล่าวข้างต้น มีสาระบัญญัติที่สำคัญเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย คือ ส่งเสริมการนำประสบการณ์ความรอบรู้และความชำนาญจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลมาใช้และประยุกต์ใช้ในแต่ละระบบการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษาอุตสาหกรรม และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยสถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันลังคอมอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้มีการจัดการศึกษา อบรม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งให้การยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

๑.๓ นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา ได้รับความเห็นชอบตามมติคณะกรรมการศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๗ (ตามเอกสารหมายเลข ๑ ในภาคผนวก) เป็นนโยบายเพื่อให้ภูมิปัญญาเป็นฐานรากและเป็นพลังขับเคลื่อน สำคัญส่วนหนึ่งในการพัฒนาคนและการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง ลังคอม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยระบุวิสัยทัศน์ของนโยบายนี้ไว้ว่า “ภูมิปัญญาไทย จะได้รับการฟื้นฟูและนำมาปรับใช้อย่างเหมาะสมสมกับสถานการณ์และบริบททางเศรษฐกิจ ลังคอม วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยถือเป็นส่วนสำคัญยิ่ง ส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษาสำหรับคนทั้งชาติ และเป็นไปเพื่อเน้น

คุณค่าทางจิตพิสัยเพื่อนำไปสู่ดุลยภาพอย่างยั่งยืน จนเกิดเป็นพลังขับเคลื่อน สู่การแก้ปัญหาและพัฒนาคนและสังคมตามแนวทางที่เหมาะสมกับประเทศไทย” และมีสาระสำคัญ ๆ ในนโยบายกำหนดไว้ โดยสรุปมีดังนี้

(๑) นำภูมิปัญญาเข้าสู่การศึกษาของชาติ โดยเลือกรสrasarat และกระบวนการเรียนรู้ เข้าสู่ระบบการศึกษา ทั้งการศึกษาในโรงเรียน การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย

(๒) ยกย่องและเชิดชูเกียรติ “ครูภูมิปัญญา” และสนับสนุนให้มีบทบาท เสริมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกระบบรวมทั้ง ให้แบบอย่างและชี้นำด้านวิถีคิด วิธีการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตที่ได้ผ่าน การทดสอบมากราก

(๓) สนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านภูมิปัญญา เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

(๔) ประมวลคลังข้อมูลเกี่ยวกับสารัตถะ องค์กร และเครือข่ายภูมิปัญญา ทั้งในระบบห้องถิ่น และระดับชาติ

นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาดังกล่าวมานั้น มีสาระ สำคัญเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย กล่าวโดยสรุปคือ สนับสนุน พัฒนาและศึกษาวิจัย รวมทั้งให้การยกย่องและเชิดชูเกียรติ เพื่อให้ได้คลังข้อมูล และมีเครือข่ายภูมิปัญญาทั้งในระบบห้องถิ่นและระดับชาติ อันจะนำไปสู่ การสร้างพลังขับเคลื่อนที่เกิดจากครูภูมิปัญญา เพื่อให้ภูมิปัญญาถูกถ่ายทอด นำเข้าในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกระบบ

๑.๔ การยกย่องเชิดชูเกียรติครูภูมิปัญญาไทย

สำนักงานเลขานุการสภาการศึกษา ได้ดำเนินการยกย่องและเชิดชูเกียรติ ผู้ทรงภูมิปัญญาเป็น “ครูภูมิปัญญาไทย” โดยเริ่มปี ๒๕๔๔ ได้รุ่นที่ ๑ เป็นต้นมา และดำเนินการทุก ๆ ปีงบประมาณ ถึงปัจจุบัน

ครูภูมิปัญญาไทยทุกรุ่น ได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาไทยของตนให้กับ บุคคล คณะบุคคลและสถาบันต่าง ๆ รวมทั้งทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาสังคมไทย โดยเฉพาะการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาไทยเข้าสู่ระบบ การศึกษาในแต่ละระดับ

จากความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยตามที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องอนุรักษ์ บำรุงรักษาพื้นที่ ปกป้อง ศูนย์กลาง พิทักษ์ ลั่นเติม สนับสนุน ช่วยเหลือ สืบสาน พัฒนาเผยแพร่และปลูกจิตสำนึก ซึ่งการดำเนินการสรรหาระและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย จึงเป็นงานหนึ่งที่สำคัญมากในการส่งเสริมการศึกษา ให้ความตระหนักรู้และเห็นควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทรงภูมิปัญญาหรือประชญ์ชาวบ้านให้เป็น “ครูภูมิปัญญาไทย” จากสำนักงานเลขานุการสถานศึกษา อันนำไปสู่การพัฒนานโยบายและแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

๑) เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทรงภูมิปัญญาหรือประชญ์ชาวบ้านให้เป็น “ครูภูมิปัญญาไทย” จากสำนักงานเลขานุการสถานศึกษา อันนำไปสู่การพัฒนานโยบายและแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

๒) เพื่อร่วมร่วมรูปแบบและวิธีการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในการขับเคลื่อนแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูภูมิปัญญาไทยที่ให้การเรียนรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

๓) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ของครูภูมิปัญญาไทยที่ให้การเรียนรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

๒. หลักการเกิดภูมิปัญญาไทย

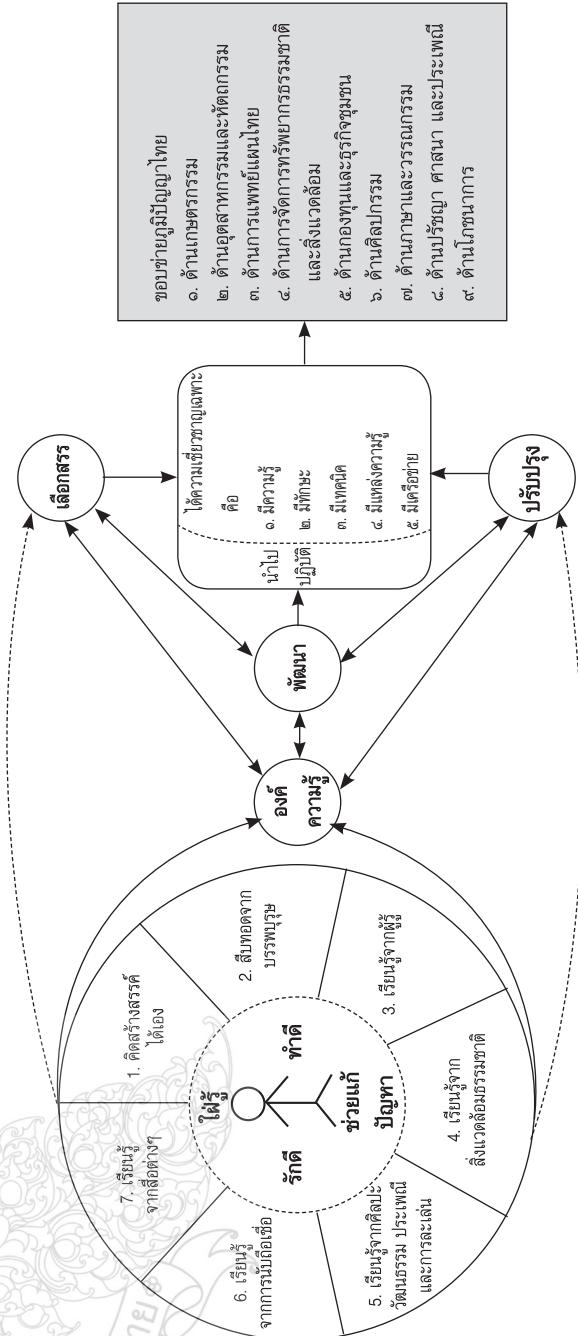
กระบวนการเกิดภูมิปัญญาไทย เป็นการเกิดจากบุคคลที่มีลักษณะใฝ่รู้ รักดี ทำดี และช่วยแก้ปัญหา ซึ่งบุคคลดังกล่าวจะมีความสามารถในการได้มาขององค์ความรู้ในภูมิปัญญาตนั้น ได้จาก ๑) คิดรังสรรค์ได้เอง ๒) สืบทอดจากบรรพบุรุษของครอบครัว ๓) เรียนรู้จากผู้รู้ ๔) เรียนรู้จากลิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ๕) เรียนรู้จากศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และการละเล่น ๖) เรียนรู้จากนับถือเชื่อและ ๗) เรียนรู้จากลื้อต่างๆ เหล่านี้ ทำให้ได้องค์ความรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาเลือกสรรและปรับปรุง โดยองค์ความรู้ที่ได้นี้จะนำไปใช้ปฏิบัติซึ่งส่งผลให้ได้ความเชี่ยวชาญเฉพาะ คือ ๑) มีความรู้ ๒) มีทักษะ ๓) มีเทคนิค ๔) มีแหล่งการเรียนรู้ และ ๕) มีเครือข่าย ทั้งนี้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะที่มีจะเป็นไปตามขอบข่ายภูมิปัญญาไทยทั้ง ๙ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านเกษตรกรรม
๒. ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
๓. ด้านการแพทย์แผนไทย
๔. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและลิ่งแวดล้อม
๕. ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน
๖. ด้านศิลปกรรม
๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม
๘. ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี
๙. ด้านโภชนาการ

กระบวนการเกิดภูมิปัญญาไทย แสดงเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๑ กระบวนการเกิดมิบัญญาไทย

๓. ความหมายของภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทย ในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรร ปรุงแต่ง พัฒนาและถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก่ปัญหาและ พัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับบริบทของสังคมในแต่ละยุคสมัย

ครูภูมิปัญญาไทย หมายถึง บุคคลผู้ทรงภูมิปัญญาด้านหนึ่งด้านใด เป็นผู้สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่ยอมรับ ในสังคมและชุมชน เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียน นอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามนัย พระราชนูญดิการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕

๔. ประเภทของภูมิปัญญาไทย

๑. ภูมิปัญญาพื้นบ้าน คือ องค์ความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ ที่ลั่งสมและสืบทอดกันมา เพื่อใช้แก่ปัญหาในการปรับตัวโดยมีการเรียนรู้และ สืบทอดต่อ กันมา จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ของคนในพื้นบ้านนั้น ๆ หรือเป็นวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวบ้าน ในพื้นที่

๒. ภูมิปัญญาชาวบ้าน คือ ความรู้ ทักษะและวิธีการปฏิบัติของชาวบ้าน ที่ได้มาจากประสบการณ์แต่ละเรื่องและแต่ละสภาพแวดล้อม โดยมีเงื่อนไข ของปัจจัยเฉพาะแตกต่างกันไป สำหรับการนำมาใช้แก่ปัญหา ทั้งนี้ ต้องอาศัย ศักยภาพที่มีอยู่โดยชาวบ้านคิดเอง เป็นความรู้ที่สร้างสรรค์และมีส่วนเสริมสร้าง การผลิต รวมทั้งเป็นความรู้ของชาวบ้านที่ลั่งสมมา ส่งผลให้มีโครงสร้างความรู้ ที่มีหลักการ มีเหตุและมีผลในตัวเอง จนกระทั่งเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทาง วัฒนธรรม และเป็นความรู้ที่ปฏิบัติได้มีพลังและสำคัญยิ่ง เหล่านี้ช่วยให้ชาวบ้าน มีชีวิตอยู่รอด สร้างสรรค์การผลิตและช่วยในด้านการทำงาน

๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ความรู้ที่มีอยู่ทั่วไป ๆ ในสังคม ชุมชนและในตัวผู้เรียน เป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนนั้น ๆ ลิ่งที่เรียนรู้ผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติจนเกิดปัญญาในแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ จนกระทั่งลิ่งที่เรียนรู้มาจากการท่องเที่ยว เรื่องได้ถูกประกอบกันขึ้นแล้วตกลงเป็นองค์ความรู้ ซึ่งจัดว่าเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่ช่วยในการเรียนรู้เพื่อการแก้ปัญหา ช่วยการจัดการและปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา จึงควรมีการสืบค้น รวบรวม ศึกษา ถ่ายทอด พัฒนาและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง

๔. ลักษณะของภูมิปัญญาไทย

ลักษณะของภูมิปัญญาไทย สรุปได้ดังนี้

๑. เป็นเรื่องของการใช้ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความเชื่อ (Belief) และพฤติกรรม (Behavior)

๒. แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง คนกับคน คนกับธรรมชาติ คนกับลิ่งเหนือธรรมชาติ

๓. เป็นองค์รวมหรือกิจกรรมทุกอย่างในวิถีชีวิต

๔. เป็นเรื่องของการแก้ไขปัญหา การจัดการ การปรับตัว การเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดของบุคคล ชุมชนและลังคม

๕. เป็นแกนหลักหรือกระบวนการทัศน์ในการมองชีวิต เป็นพื้นความรู้ในเรื่องต่าง ๆ

๖. มีลักษณะเฉพาะหรือมีเอกลักษณ์ในตัวเอง

๗. มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับสมดุลในพัฒนาการทางลังคมตลอดเวลา

กล่าวโดยสรุปลักษณะของภูมิปัญญาไทย เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับลิงแวดล้อม และคนกับธรรมชาติ โดยคนมีกระบวนการทัศน์ มีลักษณะเฉพาะหรือมีเอกลักษณ์ของตนเองในการใช้ความรู้ ทักษะ ความเชื่อ และพฤติกรรม อย่างเป็นองค์รวมซึ่งเป็นกิจกรรมทุกอย่างในวิถีชีวิต โดยเฉพาะในการใช้แก้ไขปัญหา การจัดการ การปรับตัว การเรียนรู้เพื่อความอยู่รอด ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทางลังคมตลอดเวลา

๖. ขอบข่ายภูมิปัญญาไทย

ตามนโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา ซึ่งได้รับความเห็นชอบตามติดตามประเมินตัวชี้วัด เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ได้กำหนดขอบข่ายภูมิปัญญาไทยไว้ ๕ ด้าน ดังนี้

๑. **ด้านเกษตรกรรม** ได้แก่ ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบันพื้นฐานคุณค่า ดังเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะกรณีต่าง ๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้านการผลิต และการรู้จักปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น

๒. **ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม** ได้แก่ การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการปรับปรุง ผลิตเพื่อการบริโภคอย่างปลอดภัย ประทายด์ และเป็นธรรม อันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้ง การผลิตและการจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. **ด้านการแพทย์แผนไทย** ได้แก่ ความสามารถในการจัดการป้องกัน และรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ เช่น ยาจากสมุนไพรอันมีอยู่ทุกหลาภัย การนวดแผนโบราณ การดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เป็นต้น

๔. **ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ได้แก่ ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบัวชีป้า การลีบชะตาแม่น้ำ การทำแนวปะการังเทียม การอนุรักษ์ป่าชายเลน การจัดการป่าต้นน้ำและป่าชุมชน เป็นต้น

๕. **ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน** ได้แก่ ความสามารถในด้านการสะสมและบริหารกองทุนและสวัสดิการชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม เช่น การจัดการกองทุนของชุมชนในรูปของสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมถึงความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิด

ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการรักษาพยาบาลของชุมชน และการจัดระบบสวัสดิการบริการชุมชน

๖. **ด้านศิลปกรรม** ได้แก่ ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะสาขات่าง ๆ เช่น จิตกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ดนตรี หัศศิลป์ ศิลป์ การละเล่นพื้นบ้าน และนันทนาการ เป็นต้น

๗. **ด้านภาษาและวรรณกรรม** ได้แก่ ความสามารถในการอนุรักษ์และสร้างสรรค์ผลงานด้านภาษา คือ ภาษาถิ่น ภาษาไทยในภูมิภาคต่าง ๆ รวมถึงด้านวรรณกรรมท้องถิ่นและการจัดทำสารานุกรมภาษาถิ่น การปริวรรตหนังสือโบราณ การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาถิ่นของท้องถิ่นต่าง ๆ

๘. **ด้านปัชญา ศาสนา และประเพณี** ได้แก่ ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ปัชญาความเชื่อและประเพณีที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อวิบททางเศรษฐกิจ สังคม เช่น การถ่ายทอดวรรณกรรมคำสอน การบวชป่า การประยุกต์ประเพณีบูญประทายข้าว เป็นต้น

๙. **ด้านโภชนาการ** ได้แก่ ความสามารถในการเลือกสรร ประดิษฐ์และปรุงแต่งอาหารและยาได้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายในสภาพการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนผลิตเป็นลินค้าและบริการส่งออกที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมาก รวมถึงการขยายคุณค่าเพิ่มของทรัพยากรด้วย

๗. ครุคือครุภูมิปัญญาไทย

ปัจจุบันมีผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญในเรื่องของภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย โดยนัยของการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็น “ครุภูมิปัญญาไทย” ตามที่สำนักงานเลขานุการสถาบันศึกษาดำเนินการนี้จะหมายถึงบุคคลซึ่งมีคุณลักษณะเบื้องต้น คือ เป็นบุคคลที่มีความรอบรู้และมีทักษะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในระดับชำนาญการและ/หรือเชี่ยวชาญในการใช้ความรู้ของตนเองเพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดในรูปแบบการจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบรวมกัน การจัดการศึกษาของ ๓ รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตลอดจนเป็นบุคคลที่มีความสามารถใช้ความรอบรู้และทักษะเพื่อแก้ไขปัญหา

หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ครอบครัวและท้องถิ่น จนกระทั่งประสบความสำเร็จได้เป็นแบบอย่างหรือต้นแบบและเป็นที่ยอมรับของสาธารณะ เป็นสำคัญ

บุคคลที่มีคุณลักษณะเบื้องต้นดังกล่าวจัดได้ว่าเป็น “ผู้ทรงภูมิปัญญา” ซึ่งเป็นบุคคลที่สำนักงานเลขานุการสภากาการศึกษา มุ่งสรรหาและคัดเลือก เพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็น “ครูภูมิปัญญาไทย”

๔. คุณสมบัติและขั้นตอนการดำเนินการสรรหาและคัดเลือก ครูภูมิปัญญาไทย

๔.๑ คุณสมบัติของผู้ทรงภูมิปัญญาที่เสนอชื่อเพื่อยกย่องเป็นครูภูมิปัญญาไทย

๑) ต้องมีสัญชาติไทย

๒) เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม และประพฤติดีเป็น
แบบอย่างที่ดีของลังคม

๓) มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตาม
ขอบข่ายภูมิปัญญาไทย

๔) มีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้และความเชี่ยวชาญ
ในขอบข่ายภูมิปัญญาไทยด้านใดด้านหนึ่ง ไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๕) มีผลงานเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและลังคม

๖) ไม่เคยได้รับการประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น “ครู
ภูมิปัญญาไทย” จากสำนักงานเลขานุการสภากาการศึกษา มาก่อน

๔.๒ ขั้นตอนการดำเนินการยกย่องเชิดชูเกียรติครูภูมิปัญญาไทย

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย
เพื่อดำเนินการยกย่อง

๒) ประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน
และจัดทำเกณฑ์ยกย่อง

๓) แจ้งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและ
ส่วนภูมิภาครวมมากกว่า ๔๐๐ แห่ง เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการดำเนินการ
รวบรวมข้อมูลและจัดส่งข้อมูลของ “ผู้ทรงภูมิปัญญา” เข้าพิจารณาโดยยึด
เชิดชูเกียรติต่อไป

องค์ในขั้นตอนที่ ๓) นี้ สำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา ได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ และผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานฯ ที่ <http://www.onec.go.th> โดยให้ผู้สนใจศึกษาแนวทางการสรรหาและคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย และกรอกข้อมูลในแบบเสนอผู้ทรงคุณวุฒิปัญญาเพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น “ครุภูมิปัญญาไทย” รุ่นที่... (ตามเอกสารหมายเลขอในภาคพนวก) โดยให้ระบุรายละเอียดต่าง ๆ รวมทั้งส่งผลงานและส่งรูปภาพที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ สำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา ขอสงวนสิทธิ์ในการไม่ส่งเอกสารใด ๆ กลับคืนให้

๔) รวบรวมเอกสารที่เป็นแบบเสนอผู้ทรงคุณวุฒิปัญญาเพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ เป็น “ครุภูมิปัญญาไทย” และจัดทำรายนามของผู้ทรงคุณวุฒิปัญญาตามแบบเสนอผู้ทรงคุณวุฒิปัญญา ที่มีการจัดส่งมายังสำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา ภายใต้เวลาตามที่กำหนดไว้

๕) ประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อร่วมกันพิจารณาเอกสารแบบเสนอผู้ทรงคุณวุฒิปัญญา ตามข้อ ๔) โดยคัดกรองและคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิปัญญาที่สมควรได้รับการยกย่อง ด้วยวิธีการใช้แบบประเมินเอกสารเป็นเครื่องมือในการพิจารณาแบบเสนอฯ ที่แจ้งมา

๖) การประเมินภาคสนาม ใช้แบบประเมินภาคสนามเป็นเครื่องมือในการพิจารณาและรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยคณะกรรมการฯ ลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อประเมินเชิงประจักษ์ด้วยวิธีการศึกษาดูงานผู้ทรงคุณวุฒิปัญญาที่ผ่านเกณฑ์ประเมินเอกสารตามข้อ ๕)

๗) ประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อร่วมกันพิจารณาผลการประเมินเชิงประจักษ์จากภาคสนามตามข้อ ๖) ด้วยวิธีการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินภาคสนามต่อที่ประชุมและคณะกรรมการฯ โดยทุกท่านร่วมกันอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปในการตัดสินเป็นขั้นตอนลุดท้าย

๘) ประกาศผลการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นครุภูมิปัญญาไทยโดยสำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา

๙) แจ้งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาครวมมากกว่า ๔๐๐ แห่ง และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อ

รับทราบการประกาศผลการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นครูภูมิปัญญาไทย ทั้งนี้เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป

๑๐) จัดงานมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติครูภูมิปัญญาไทยโดยมีพิธีการอย่างสมเกียรติ

๑๑) ประชุมผู้ที่ได้รับการประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นครูภูมิปัญญาไทย เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดทำเอกสารประมวลองค์ความรู้และการทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ภูมิปัญญาในแต่ละท่านไปสู่ลังคอมในวงกว้างได้รับรู้ถึงเกียรติภูมิที่มี โดยการสนับสนุนจากสำนักงานเขตฯ การศึกษา

๑๒) ผู้ได้รับการประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นครูภูมิปัญญาไทยดำเนินการในข้อตกลงตามข้อ ๑๐) โดยสำนักงานเขตฯ การศึกษาจะให้การปรึกษาเป็นระยะ ๆ ให้แล้วเสร็จ

๑๓) นำเอกสารประมวลองค์ความรู้ที่ได้จากข้อ ๑๒) มาพิจารณาและตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง เพื่อการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขในประเด็นความชัดเจนของเนื้อหาสาระ

๑๔) ผู้ได้รับการประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นครูภูมิปัญญาไทยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเอกสารประมวลองค์ความรู้ตามข้อเสนอแนะจากข้อ ๑๓) (ถ้ามี)

๑๕) จัดทำรูปเล่ม พิมพ์และเผยแพร่ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ และผู้เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการยกย่องเชิดชูเกียรติ

๑. ได้ “ครูภูมิปัญญาไทย” จำนวนหนึ่งเพื่อการพัฒนาลังคอมให้เป็นลังคอมแห่งการเรียนรู้และสนับสนุนการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามกระแสของการพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบัน

๒. ได้อย่างคุณภาพในการส่งเสริมและพัฒนาการขับเคลื่อนการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูภูมิปัญญาไทยที่ให้การเรียนรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น อันนำไปสู่ความต่อเนื่องของการดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไป

๓. ได้ตัวอย่างรูปแบบและวิธีการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในการขับเคลื่อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยครุภูมิปัญญาไทยที่ให้การเรียนรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่ต้นแบบในการดำเนินการของผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

๔. เกิดพลังขับเคลื่อนที่เป็นประโยชน์ต่อครุภูมิปัญญาไทย ประชุมช้าวันนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป สำหรับการขับเคลื่อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาไทยให้ก่อเกิดประโยชน์แก่ประเทศและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๑๐. ผู้รับผิดชอบการดำเนินการ

๑๐.๑ การดำเนินการ

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๕๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐ โทร ๐๘-๖๖๔-๗๗๗๗ โทรสาร ๐๘-๒๔๓-๑๑๙๙ และ ๐๘-๖๖๔-๗๗๗๗

๑๐.๒ การตัดสินชี้ขาดผลการสรรหาราและคัดเลือก

คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสรรหาราและคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่... เป็นผู้ตัดสินชี้ขาดผลการสรรหาราและการคัดเลือก

๑๑. หลักเกณฑ์การยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น “ครุภูมิปัญญาไทย”

การพิจารณาคัดเลือกบุคคลเพื่อยกย่องชูเกียรติเป็นครุภูมิปัญญาไทยนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการสรรหาราและคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณา เพื่อสรรหาราและคัดเลือกบุคคลผู้สมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นครุภูมิปัญญาไทย โดยใช้หลักเกณฑ์การประเมิน ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑๑.๑ หลักเกณฑ์การประเมินจากเอกสาร

การประเมินจากเอกสาร มีหลักเกณฑ์ในการใช้พิจารณาจากข้อมูลที่มีในแบบเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น

“ครุภูมิปัญญาไทย” รุ่นที่... รวมทั้งพิจารณาข้อมูลจากลิสต์อื่น ๆ ตามที่ผู้ทรง
ภูมิปัญญาจัดส่งแนบมาให้ เช่น ชีดี และสิ่งพิมพ์ เป็นต้น การตัดสินจะพิจารณา
ข้อมูลโดยรวมที่มี โดยมีประเด็นองค์ประกอบเพื่อการพิจารณา ๑๐ ประเด็น
(ตามเอกสารหมายเลขอ ๓ ในภาคผนวก) ดังมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละประเด็นองค์
ประกอบต่อไปนี้

๑) เกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละประเด็นองค์ประกอบ มีดังนี้

(๑) ถ้ามีข้อมูลในแต่ละประเด็นมีข้อความครบถ้วน ชัดเจน
และมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่น่าสนใจควรแก่การติดตาม ให้ ๒ คะแนน

(๒) ถ้ามีข้อมูลในแต่ละประเด็นมีข้อความไม่ครบถ้วนและ
ขาดความชัดเจน แต่น่าจะมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่น่าสนใจควรแก่
การติดตาม ให้ ๐ คะแนน

(๓) ถ้ามีข้อมูลในแต่ละประเด็นมีข้อความไม่ครบถ้วนและ
ขาดความชัดเจน และไม่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่น่าสนใจควรแก่
การติดตาม ให้ ๐ คะแนน

๒) การให้น้ำหนักคะแนนในแต่ละประเด็นองค์ประกอบ มีคะแนน
ตามตารางที่ ๑ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ แสดงการให้น้ำหนักคะแนนในแต่ละประเด็นองค์ประกอบตามแบบเสนอ
ตามแบบเสนอผู้ทรงกฎหมายเพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ
เป็น “ครุภูมิปัญญาไทย” รุ่นที่...

ประเด็นองค์ประกอบตามแบบเสนอ ผู้ทรงกฎหมายเพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ เป็น “ครุภูมิปัญญาไทย” รุ่นที่...	การให้ น้ำหนักคะแนน
๑. ประวัติผู้ทรงกฎหมาย	๑
๒. ประวัติชีวิตและผลงาน	๒
๓. ประสบการณ์การทำงานด้านที่เชี่ยวชาญ	๔
๔. ผลงานที่ปรากฏ	๔
๕. เครื่องราชอิสริยาภรณ์/เกียรติคุณ/รางวัลที่เคยได้รับ	๒
๖. เรียงความเล่าถึงประวัติชีวิตและการทำงานอย่างละเอียด	๓
๗. ความคิดเห็นของผู้เสนอ	๑
๘. ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น	๑
๙. ชื่อ-ที่อยู่ของผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม	๑
๑๐. เอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณา	๑
รวม	๒๐

อนึ่ง การผ่านเกณฑ์ประเมินจากเอกสารเพื่อก้าวไปสู่การประเมิน
ภาคสนามได้ก็ต่อเมื่อมีผลคะแนนจากการประเมินเอกสารในประเด็น
องค์ประกอบ ๑๐ ประเด็นดังกล่าวนั้น ได้ผลลัพธ์รวมของคะแนน ต้องไม่ต่ำกว่า^๑
ร้อยละ ๕๐

๑๒. หลักเกณฑ์การประเมินภาคสนาม

การประเมินภาคสนาม มีหลักเกณฑ์ในการใช้พิจารณาจากข้อมูล
ที่มีในพื้นที่ภาคสนามเพื่อประเมินเชิงประจักษ์ โดยใช้หลักเกณฑ์การประเมิน

ภาคสนามนี้ประเมินผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้ผ่านการประเมินจากเอกสารตามข้อ ๑๐.๑ แล้ว ทั้งนี้ คณะทำงานฯ ต้องพิจารณาองค์ประกอบ ด้วยวัดเกณฑ์การให้คะแนน และการให้น้ำหนักคะแนนแก่ผู้ทรงภูมิปัญญาตามที่กำหนดไว้ ๓ ด้าน ดังนี้ (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ ๒ หน้า ๙๑)

(๑) ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ (๕ ข้อ)

- (๑) ประพฤติดีเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม
- (๒) มีคุณธรรม จริยธรรม และเลี่ยงลักษณะในการถ่ายทอดภูมิปัญญา
- (๓) มีความสามารถในการใช้ภูมิปัญญาด้านนั้น ๆ
- (๔) ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใฝ่ปฏิบัติ
- (๕) เป็นผู้นำที่ดีและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

(๒) ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ ได้แก่ (๕ ข้อ)

- (๑) มีความสามารถในการถ่ายทอดภูมิปัญญา
- (๒) มีการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการในการถ่ายทอดองค์ความรู้
- (๓) มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ภูมิปัญญา
- (๔) มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญา
- (๕) มีการติดตามและประเมินผลการถ่ายทอดภูมิปัญญา

(๓) ด้านคุณภาพของผลงาน ได้แก่ (๓ ข้อ)

(๑) มีผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

- (๑) มีผลงานเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม
- (๓) มีผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติในการแก้ไขปัญหาและเพื่อการพัฒนา

๑๗. การประกาศผลผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

การประกาศผลผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ นั้น สำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษาจะประกาศรายชื่อก็ต่อเมื่อมีผลการประเมินซึ่งคณะทำงานฯ ได้พิจารณาเรียบร้อยแล้ว โดยเฉพาะเงื่อนไขการประเมินภาคสนามนี้ ผู้ทรงภูมิปัญญาที่มีลิฟท์ได้รับการประกาศผลได้รับการยกย่อง

จะต้องผ่านเกณฑ์บังคับร้อยละ ๕๐ ในองค์ประกอบของเดลต้าด้าน ดังต่อไปนี้

๑) ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย ๒ ข้อ ได้แก่ ข้อ (๑) ประพฤติดีในแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับของลังคม และข้อ (๒) มีความสามารถในการใช้ภูมิปัญญาด้านนั้น ๆ

๒) ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ ประกอบด้วย ๓ ข้อ ได้แก่ ข้อ (๑) มีการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ข้อ (๒) มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ภูมิปัญญา และข้อ (๓) มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญา

๓) ด้านคุณภาพของผลงาน ประกอบด้วย ๑ ข้อ ได้แก่ ข้อ (๑) มีผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

นอกจากจะผ่านเกณฑ์บังคับร้อยละ ๕๐ แล้ว ยังมีเงื่อนไขต่อมา คือ ผู้ทรงภูมิปัญญาจะต้องได้คะแนนโดยรวมตามแบบประเมินภาคสนามร้อยละ ๘๐ ตามประเด็นต่าง ๆ ขององค์ประกอบ ตัวชี้วัด เกณฑ์การให้คะแนน และการให้น้ำหนักคะแนนแก่ผู้ทรงภูมิปัญญา ดังมีรายละเอียดในตารางที่ ๒ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๒ แสดงรายละเอียดขององค์ประกอบ ตัวชี้วัด เกณฑ์การให้คะแนน และการให้น้ำหนักตามแต่ละผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อการประเมินเชิงประจักษ์ในพื้นที่ภาคล้านนา

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด (KPI)	เกณฑ์การให้คะแนน	การให้น้ำหนักคะแนน	ร้อยละ
๑. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล	๑. ประภากอบสั่ง magma เชื้อเช้อง ๒. พึงพอใจ ช่วยเหลือเพื่อ ๓. ประทับใจและขอร้อง ๔. มีรสนิยมวินัยและมีความรับผิดชอบ ๕. ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมตามศาสตร์ ๖. ปฏิบัติตามระบบประชาริปถั่ว ๗. อันสืบพะมาหากษัตริย์รวมเป็นพระประมุข	ผ่านเกณฑ์ ๑ ข้อ ได้ ๓ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๔-๕ ข้อ ได้ ๒ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๖-๗ ข้อ ได้ ๑ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๘ ข้อ ได้ ๐ คะแนน	การให้น้ำหนักคะแนน	๕
๒. ๑ ผู้ทรงคุณวุฒิ	๑. ไม่ห่วงสิ่งตอบแทนจากการถ่ายทอด องค์ความรู้ ๒. ไม่ivicน่องศึกษาเรียนรู้และทดสอบไป กันมีภูมิคุ้มกันไทย ๓. ชุมชนทำกิจกรรมและใจ สติปัฏฐาน ในการถ่ายทอดความรู้	ผ่านเกณฑ์ ๕ ข้อ ได้ ๓ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๖-๙ ข้อ ได้ ๒ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๑๐ ข้อ ได้ ๑ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๑๑ ข้อ ได้ ๐ คะแนน	การให้น้ำหนักคะแนน	๕
๓. ๒ ผู้ทรงคุณวุฒิ	๑. จริงใจธรรมะ และศรีษะตลอดไป การถ่ายทอดผู้นำภูมิไทย			

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด (KPI)	เกณฑ์การให้คะแนน	การให้ naïve คะแนน	ร่องรอย หลักฐาน
๔. มีความเป็นมารยาท/ ในการร่ายเรียน มีความมุ่งตรง/ เข้าใจในภารกิจของนักเรียน	๔. มีความเป็นมารยาท/ ในการร่ายเรียน มีความมุ่งตรง/ เข้าใจในภารกิจของนักเรียน			
๗. ผู้ควบคุมส่วนภูมิ ในกรอบภูมิปัญญา ด้านน้ำ	๑. มีความรู้ ความเข้าใจในภารกิจของนักเรียน อย่างซึ้งซึ้งจริง ๒. มีทักษะในการใช้ภูมิปัญญาอย่างชัดเจน ๓. สามารถประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาอันอย่าง เหมาะสมกับสถานการณ์ในชุมชน / สังคม	ผ่านเกณฑ์ ๕ ข้อ ได้ ๓ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๓ ข้อ ได้ ๑ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๒ ข้อ ได้ ๐ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๑ ข้อ ได้ ๐ คะแนน	ผ่านเกณฑ์ ๕ ข้อ ได้ ๓ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๓ ข้อ ได้ ๑ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๒ ข้อ ได้ ๐ คะแนน	๓
๑.๔ ฝ่าย ผู้เรียน ไฟภูมิปัญญา	๑. ศักดิ์ศรีด้วยความที่เป็นประโยชน์ อย่างสมอ ๒. สอนใจ ฝ่ายเรื่องที่สร้างสรรค์ ๓. ใช้เวลาบางพื้นที่ในการศึกษาต้นค่าวา อย่างต่อเนื่อง ๔. ทดลอง / ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ	ผ่านเกณฑ์ ๕ ข้อ ได้ ๓ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๓ ข้อ ได้ ๑ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๒ ข้อ ได้ ๐ คะแนน	ผ่านเกณฑ์ ๕ ข้อ ได้ ๓ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๓ ข้อ ได้ ๑ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๑ ข้อ ได้ ๐ คะแนน	๙

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด (KPI)	ภารกิจการให้คะแนน	การให้หน้ามือ คะแนน	ร่องรอย หลักฐาน
๑.๕ เปรียบผู้นำที่ได้รับ มีความสามารถในการ บริหารจัดการ	๑. กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง ๒. มีวิสัยทัศน์ ๓. มีมนุษย์สัมพันธ์ ๔. ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ๕. ลีกการทำงานอย่างเป็นระบบ ๖. มีความมุ่นเม้นในการทำงาน	ผ่านเกณฑ์ ๑ ข้อ ได้ ๓ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๔-๕ ข้อ ได้ ๒ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๕-๗ ข้อ ได้ ๑ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๘-๙ ข้อ ได้ ๐ คะแนน	๓	
๒.๔ ต้านการถ่ายทอดองค์ ความรู้	๑. ใช้วิธีการถ่ายทอดที่หลากหลายตามสมรรถภาพผู้เรียน ๒. มีความสามารถรักษา ในการถ่ายทอดถึงผู้อื่น	ผ่านเกณฑ์ ๔ ข้อ ได้ ๓ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๓ ข้อ ได้ ๒ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๒ ข้อ ได้ ๑ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๑ ข้อ ได้ ๐ คะแนน	๔	

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด (KPI)	เกณฑ์การให้คะแนน	การให้คะแนน ดีมาก	ร่องรอย หลักฐาน
๒.๔ ฝีก้ารบัรบัรุง และพัฒนาศักยภาพนักวิชาการ ถ่ายทอดองค์ความรู้	๑. ฝีก้ารบัรบัรุง / พัฒนาศักยภาพนักวิชาการถ่ายทอด ภัยคุกคามต่อเนื่อง ๒. ฝีก้ารจัดทำหลักสูตรหรือมีข้อมูล การถ่ายทอด ๓. ฝีก้ารรวมรวมข้อมูลเพื่อปรับปรุงและ พัฒนาศักยภาพนักวิชาการถ่ายทอดความรู้อย่าง สม่ำเสมอ ๔. ฝีก้ารนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมสมมำตฐาน การถ่ายทอดความรู้	ผ่านเกณฑ์ ๔ ข้อ ได้ ๓ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๓-๔ ข้อ ได้ ๒ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๒ ข้อ ได้ ๑ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๑ ข้อ ได้ ๐ คะแนน	๔	
๒.๕ ฝีก้ารบัรบัรุง ในการสนับสนุนเชิงนโยบาย การเรียนรู้ภูมิปัญญา	๑. ฝีก้ารพัฒนาปรับปรุงศักยภาพบุคลากร ๒. ฝีก้ารประนีประนอมการสร้างเครือข่ายที่ชัดเจน ๓. ฝีก้ารสนับสนุนเชิงนโยบายสนับสนุนการจัดการ หรือเอกสาร ๔. ฝีก้ารเชื่อมโยงการเรียนรู้ทางบันชุมชน / น้องบันชุมชน ๕. ฝีก้ารสนับสนุน / บูรณาการเชิงรืออย่าง มีนัยสำคัญ	ผ่านเกณฑ์ ๔ ข้อ ได้ ๓ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๓ ข้อ ได้ ๒ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๒ ข้อ ได้ ๑ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๑ ข้อ ได้ ๐ คะแนน	๔	

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด (KPI)	เกณฑ์การให้คะแนน	การให้หน้าหนัง คลิปเนน	ร่องรอย หลักฐาน
๒).๔ มีการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ภัย บุญญา	การเผยแพร่ผลงานผ่านสื่อ ๑. หนังสือพิมพ์ ๒. โทรทัศน์ / วิดีโອ์ ๓. วิทยุ / หอกระจายเสียง ๔. นิตยสาร / วารสาร ๕. งานวิจัย ๖. นิทรรศการ ๗. อื่นๆ (โปรดระบุ).....	ผ่านเกณฑ์ ๕-๗ ข้อ ได้ ๓ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๗-๙ ข้อ ได้ ๒ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๯-๑๐ ข้อ ได้ ๑ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๑ ข้อ ได้ ๐ คะแนน	๓	
๒).๕ มีการติดตาม และประเมินผลการ ถ่ายทอดสืบภูมิ	๑. มีร่องรอยการพูดจาและ/or ผู้เรียน ๒. มีร่องรอยการดำเนินงาน การติดตาม ผลการถ่ายทอดสืบภูมิปัญญา ๓. มีลักษณะการติดตามเพื่อตามความรู้ใน ส่วนที่ไม่สมบูรณ์ ๔. มีการนำผลการติดตามมาใช้พัฒนางาน อย่างต่อเนื่อง	ผ่านเกณฑ์ ๕ ข้อ ได้ ๓ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๓ ข้อ ได้ ๒ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๙ ข้อ ได้ ๑ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๑ ข้อ ได้ ๐ คะแนน	๒	

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด (KPI)	เกณฑ์การให้คะแนน	การให้คะแนน	ร่องรอย
		ผ่านเกณฑ์	ได้ ๓ คะแนน	หลักฐาน
๓. ตามดุลยภาพของผลงาน ๓.๑ มีผลงานที่เกิด จากการคิด ตริ เริ่ม สร้างสรรค์และพัฒนา งานอย่างต่อเนื่อง	๑. ผลงานที่เป็นต้นแบบที่ส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อ ๒. มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในต้นแบบให้เหมาะสมกับ ท้องถิ่น ๓. มีการนำเทคโนโลยีมาพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ๔. มีการพัฒนาแบบใหม่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งคู่	ผ่านเกณฑ์ ๔ ข้อ ได้ ๓ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๓ ข้อ ได้ ๒ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๒ ข้อ ได้ ๑ คะแนน ผ่านเกณฑ์ ๑ ข้อ ได้ ๐ คะแนน	๓	
๓.๒ มีผลงานนำเสนอ ประยุกต์อชุมชนและ สังคม	๑. ได้รับการยอมรับในครองราช ๒. ได้รับการยอมรับในชุมชน ๓. ได้รับการยอมรับในประทศชาติ ๔. ได้รับการยอมรับในนานาชาติ	ยอมรับในระดับประเทศ/ นานาชาติ ๑ ๓ คะแนน ยอมรับในระดับสังคม ได้ ๒ ๒ คะแนน ยอมรับในระดับชุมชน ได้ ๑ ๑ คะแนน ยอมรับในครอบครัว ได้ ๐ ๐ คะแนน	๖	
๓.๓ มีผลงานนำเสนอ ประยุกต์ในประเทศไทย ในการแก้ไขปัญหาและ เพื่อการพัฒนา	๑. มีการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสำหรับครอบครัว ๒. มีการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสำหรับชุมชน ๓. มีการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสำหรับชุมชน ๔. มีการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสำหรับสังคม ๕. มีการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสำหรับประเทศ/นานาชาติ	ทำให้ประเทศไทย/นานาชาติ ได้ ๓ คะแนน ทำให้สังคม ได้ ๒ ๒ คะแนน ทำให้ชุมชน ได้ ๑ ๑ คะแนน ทำให้สังคม ได้ ๐ ๐ คะแนน	๗	

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

๓. เครื่องหมายเชิดชูเกียรติครุภูมิปัญญาไทย

บุคคลที่ได้รับการประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นครุภูมิปัญญาไทย จากสำนักงานเลขานุการสภาการศึกษาจะได้รับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “ครุภูมิปัญญาไทย” ดังมีลักษณะต่อไปนี้

เครื่องหมายเชิดชูเกียรติครุภูมิปัญญาไทย

ลักษณะของเข็มเชิดชูเกียรติครุภูมิปัญญาไทย

มีลักษณะเป็นช่อลายกระจงตาอ้อย ๙ ช่อ ที่ใช้เป็นลัญลักษณ์แทนขอบข่าย ภูมิปัญญาไทย ๙ ด้าน ประกอบด้วยข้อความ “ครุภูมิปัญญาไทย” ที่ทำด้วย เงินบริสุทธิ์ และเงสรหั้ง ๙ ช่อ ทำด้วยทองคำแท้

ความหมาย

หมายถึงความเป็นผู้ทรงภูมิปัญญาของครุภูมิปัญญาไทยด้านใดด้านหนึ่ง ใน ๙ ด้าน ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านกองทุน

และธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี และด้านโภชนาการ

๑๔. การส่งเสริมสนับสนุนครูภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

เมื่อได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นครูภูมิปัญญาไทยแล้วสำนักงานเลขานุการสภากาชาดไทย ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูภูมิปัญญาไทยทำหน้าที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดการศึกษา ดังนี้

๑. การสนับสนุนให้ครูภูมิปัญญาไทยดำเนินการโครงการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยการสนับสนุนเงินงบประมาณ

๒. ในกรณีครูภูมิปัญญาไทยที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการเป็น “ศูนย์การเรียนภูมิปัญญาไทย” สำนักงานเลขานุการสภากาชาดไทยจะดำเนินการสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณและข้อมูล รวมทั้งการช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานให้เกิดการดำเนินงานของศูนย์การเรียนซึ่งถือเป็นหน่วยงานสำคัญทางด้านการศึกษา ตามนัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

๓. สวัสดิการต่าง ๆ ทั้งในด้านค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล โดยสำนักงานเลขานุการสภากาชาดไทย จะดำเนินการเทียบตำแหน่งให้แก่ครูภูมิปัญญาไทยให้มีคัดต์และลิทธิเทียบเท่ากับข้าราชการ เพื่อความล่ำດวກในการเบิกค่าใช้จ่ายและค่าตอบแทนต่าง ๆ

๔. สำนักงานฯ จะได้ดำเนินการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้เป็นเกียรติแก่ครูภูมิปัญญาไทย

๕. จัดพิมพ์เผยแพร่ประวัติชีวิตและผลงานของครูภูมิปัญญาไทย

๖. เผยแพร่เกียรติคุณและผลงานของครูภูมิปัญญาไทยต่ออีกมวลชน แขนงต่าง ๆ

๗. เชิญเข้าร่วมการประชุมสัมมนาในงานสำคัญของชาติในทุกระดับ

ภาคผนวก

นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

ฉบับได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตี

เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๗

ความเป็นมา

จากการทบทวนบทเรียนของการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาได้ข้อสรุปว่า การพัฒนาประเทศไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมไทยเท่าที่ควร ทำให้เกิด ปัญหาและภาวะวิกฤตนานาประการ การพัฒนาคนหรือการศึกษาโดยรวมก็เป็นไปตามแนวทางของตะวันตกเป็นสำคัญ จะนั้นเพื่อให้การพัฒนาคนต่อแต่นี้ไป ได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมไทย การนำเอาภูมิปัญญา ที่ลั่งสมไว้ในบ้านเมืองมาใช้เป็นพื้นฐานสำคัญส่วนหนึ่งในการพัฒนาคนหรือ การปฏิรูปการศึกษา จึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่งที่จะต้องนำมิติทางวัฒนธรรม มาใช้ในการพัฒนา

จากการศึกษาด้านครัวพบว่า การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนซึ่งถือว่า เป็นกระบวนการขัดแกร่งหลักของสังคมนั้น มีได้อื้อให้ผู้เรียนส่วนใหญ่เรียนรู้ เรื่องราวและภูมิปัญญาของสังคมไทยที่ลั่งสมสืบทอดมาแต่อดีตเท่าที่ควร ยิ่งไปกว่านั้นการนำภูมิปัญญามาใช้ในการจัดการศึกษา ผู้รู้ก็มีจำนวนจำกัดและ ส่วนใหญ่ก็สูงอายุ มีแต่จะล่วงลับไป ความรู้ความชำนาญที่ลั่งสมไว้ก็ดับสูญ ตามไปด้วย

อย่างไรก็ดี การนำเรื่องภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาเข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อสังคมที่ดีขึ้น จะต้องคำนึงถึงธุรกิจชาติของภูมิปัญญาที่มีลักษณะเป็นพลวัต และจำเป็นต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนแต่ละยุคแต่ละสมัย ซึ่งการดำเนินงาน ในเรื่องดังกล่าวมีหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนดำเนินการอยู่บ้างแล้ว

แต่นับว่ายังไม่เพียงพอและยังมิได้ประสานเชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาที่เป็นไปตามธรรมชาติของสังคมทั้งในชนบทและในเมือง

การจัดทำนโยบายและแผนงานส่งเสริมภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา จึงมีเป้าหมายหลัก เพื่อให้ภูมิปัญญาถูกนำเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างเหมาะสม และมีเอกสารเชิงนโยบายในการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อสร้างพลังขับเคลื่อนที่เกิดจากความรอบรู้จัดเจนของคนไทยหลายชั่วคนให้กับสังคมไทยในอนาคต

ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

สำนักงานเลขานุการสภากาการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ-เดม) ได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อศึกษาค้นคว้าเรื่องภูมิปัญญา เพื่อผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน โดยได้ดำเนินการดังนี้

๑. สำรวจ ศึกษาค้นคว้างานวิจัยและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาในระดับพื้นที่การศึกษาทั้งของไทยและต่างประเทศแล้ววิเคราะห์สรุปสาระสำคัญไว้ประกอบการพิจารณา

๒. ลั้มภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้รู้ ผู้ชำนาญการ ตลอดจนประชุมสัมมนา ระดมความคิดจากประดาผู้รู้

๓. จัดทำรายงานนโยบายและแผนงานการส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา สำหรับเสนอรัฐบาลใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาฟูภูมิปัญญา เพื่อการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๒

นโยบาย

เพื่อให้ภูมิปัญญาเป็นฐานรากและเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญส่วนหนึ่งในการพัฒนาคนและการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรมและลัทธิศาสนา จึงได้กำหนดไว้เป็นนโยบาย ดังนี้

๑. นำภูมิปัญญาเข้าสู่การศึกษาของชาติ โดยเลือกสรรสาระและกระบวนการเรียนรู้เข้าสู่ระบบการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย

๒. ยกย่องและเชิดชูเกียรติ “ครุภูมิปัญญา” และสนับสนุนให้มีบทบาทเสริมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกระบบ รวมทั้งให้แบบอย่างและชี้นำด้านวิถีคิด วิถีการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตที่ได้ผ่านการทดสอบมากรา

๓. สนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านภูมิปัญญา เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

๔. ประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับสารตตตะองค์กรและเครือข่ายภูมิปัญญา ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

ความหมายและขอบข่ายภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทย อันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรร ปูรุ่งแต่ง พัฒนาและถ่ายทอดสืบต่อ กันมา เพื่อใช้แก่ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทย ให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับบุคคลมัย

ภูมิปัญญาไทย มีลักษณะเป็นองค์รวมและมีคุณค่าทางวัฒนธรรม เกิดขึ้น ในวิถีชีวิตไทย ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่องอาจขึ้นใหม่ ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย ลักษณะองค์รวมของภูมิปัญญา มีความเด่นชัดในหลายด้าน เช่น

ด้านเกษตรกรรม ได้แก่ ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่า ดังเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้านการผลิต และการรู้จักปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ได้แก่ การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่ในการแปรรูป ผลิตเพื่อการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรม อันเป็นขบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้ง การผลิตและการจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่ม โรงงานยางพารา กลุ่มโรงรังสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

ด้านการแพทย์แผนไทย ได้แก่ ความสามารถในการจัดการป้องกัน และรักษาสุขภาพของคนในชุมชนโดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตันเอง ทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ เช่น ยาจากสมุนไพรอันมีอยู่ทุกหลาภย การนวดแผนโบราณ การดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เป็นต้น

ด้านการจัดการทรัพยากรัฐธรรมชาติและลิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรัฐธรรมชาติและลิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรัฐธรรมชาติและลิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน เช่น การบัวชีป่า การลีบชะตาแม่น้ำ การทำแนวปะการังเทียม การอนุรักษ์ป่าชายเลน การจัดการป่าตันน้ำและป่าชุมชน เป็นต้น

ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ได้แก่ ความสามารถในด้านการสะสมและบริหารกองทุนและสวัสดิการชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม เช่น การจัดการกองทุนของชุมชนในรูปของสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมถึงความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ รักษาพยาบาลของชุมชน และการจัดระบบสวัสดิการบริการชุมชน

ด้านศิลปกรรม ได้แก่ ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประดิษฐกรรม นาฏศิลป์ ดนตรี ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ การละเล่นพื้นบ้าน และนันทนาการ เป็นต้น

ด้านภาษาและวรรณกรรม ได้แก่ ความสามารถในการอนุรักษ์และสร้างสรรค์ผลงานด้านภาษา คือ ภาษาถิ่น ภาษาไทยในภูมิภาคต่าง ๆ รวมถึงด้านวรรณกรรมท้องถิ่นและการจัดทำสารานุกรมภาษาถิ่น การปริวรรตหนังสือโบราณ การพื้นฟูการเรียนการสอนภาษาถิ่นของท้องถิ่นต่าง ๆ

ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี ได้แก่ ความสามารถประยุกต์ และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ปรัชญาความเชื่อและประเพณีที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อจริยธรรม คำสอนทางเศรษฐกิจ สังคม เช่น การถ่ายทอดวรรณกรรม คำสอน การบัวชีป่า การประยุกต์ประเพณีบุญประทายข้าว เป็นต้น

ด้านโภชนาการ ได้แก่ ความสามารถในการเลือกสรร ประดิษฐ์และปูรุ่งแต่งอาหารและยาได้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนผลิตเป็นลิน้ำด้วยบริการส่งออกที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมาก รวมถึงการขยายคุณค่าเพิ่มของทรัพยากรด้วย

ครุภูมิปัญญา หมายถึง บุคลลผู้ทรงภูมิปัญญาด้านหนึ่งด้านใด เป็นผู้สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่ยอมรับของลังคมและชุมชน และได้รับการยกย่องให้เป็น “ครุภูมิปัญญาไทย” เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน นอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามนัยพระราชนิรันดร์ติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๗

วิสัยทัคค์

ภูมิปัญญาไทยจะได้รับการพัฒนาและนำมาปรับใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบททางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยถือเป็นส่วนสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งของการบูรณาการทางการศึกษาสำหรับคนทั้งชาติ และเป็นไปเพื่อเน้นคุณค่าทางจิตพิสัยเพื่อนำไปสู่คุณภาพอย่างยั่งยืน จนเกิดเป็นพลังขับเคลื่อนสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาคนและสังคมตามแนวทางที่เหมาะสมกับประเทศไทย

แผนงานที่ ๑ การส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อนำสาระและกระบวนการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาเข้าสู่การศึกษาทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย

๒. เพื่อพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาด้านภูมิปัญญาให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งต่อการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เอกชน และภาครัฐ

๓. มีการนำนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านภูมิปัญญาเพื่อการศึกษา

เป้าหมาย

๑. มีการพัฒนาและพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาทุกระดับ การศึกษา โดยคำนึงถึงพื้นฐานทางวัฒนธรรมอันหลากหลายของท้องถิ่น
๒. มีสถาบัน หรือ องค์กรรับผิดชอบงานคลังข้อมูลภูมิปัญญา รวมถึง การศึกษาวิจัยและพัฒนาภูมิปัญญาอย่างเป็นองค์รวม
๓. มีเครือข่ายบุคคล สถานศึกษาและศูนย์การเรียนรู้ทุกหลายลักษณะ ร่วมพัฒนาการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญา
๔. มีระบบข้อมูลสารสนเทศภูมิปัญชาไทยที่ทันสมัย และอื้อต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียนทุกระดับและทุกระบบ

มาตรการ/วิธีการ

๑. รัฐต้องสนับสนุนให้โรงเรียนหรือชุมชนที่มีความพร้อมประสานการจัด ทำแผนและพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกัน
๒. ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษารรุสาระ และกระบวนการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญา ทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำเนินชีวิต วิถีวัฒนธรรม ศาสนา ตลอดจนวิธีการ และองค์ความรู้เรื่องนี้ให้เป็นส่วนสำคัญ หนึ่งของการศึกษา
๓. สนับสนุนให้มีสถาบัน หรือองค์กร ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รับผิดชอบงานคลังข้อมูลภูมิปัญญา ตลอดจนการศึกษาวิจัยและพัฒนาเรื่อง ภูมิปัญญา
๔. สนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้ในการพัฒนาคลังข้อมูลและกระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญา
๕. สนับสนุน ประสานงานเครือข่ายภูมิปัญญาให้ร่วมรณรงค์สร้างจิตสำนึก ที่เหมาะสม และร่วมจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย
๖. พัฒนาครุและกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาอย่างต่อเนื่อง

แผนงานที่ ๒ การส่งเสริม การสำรวจ และการวิจัยเรื่องภูมิปัญญา ในการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสำรวจ รวบรวม วิเคราะห์และประเมินข้อมูลภูมิปัญญาไทย ทุกรายดับ ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

๒. เพื่อพื้นฟู เลือกเพ้น แล้วพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาไทยให้เป็นระบบ สามารถนำมาใช้ในการศึกษาอย่างคุ้มค่าและสมจริง

๓. เพื่อแสวงหาและเลือกสรรวิธีการวิจัยที่เหมาะสมในการศึกษาพัฒนา การเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญา

๔. เพื่อพัฒนารูปแบบการนำเสนอหัวและวิธีการถ่ายทอดการเรียนรู้ ภูมิปัญญามาใช้ในระบบการศึกษา

เป้าหมาย

๑. มีระบบข้อมูลองค์ความรู้เรื่องภูมิปัญญา

๒. มีเครือข่ายการวิจัยหน้าที่ในการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เรื่อง ภูมิปัญญา

๓. มีเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อทำวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนา การเรียนรู้

มาตรการ/วิธีการ

๑. ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยวิจัยทุกภูมิภาค ทำการวิจัยและขยายผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาอย่างกว้างขวาง โดยทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัยสารภูมิปัญญาในการดำรงชีวิต วิถีวัฒนธรรม ศาสนา ตลอดจนวิธีการนำมาใช้พัฒนาการศึกษา

๒. เสริมสร้างและประสานงาน ให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างนักวิจัย ผู้รู้ชาวบ้าน นักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างองค์ความรู้ เรื่องภูมิปัญญาเพื่อการศึกษา

๓. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานเครือข่ายคลังข้อมูลภูมิปัญญาไทย เพื่อการนำมาใช้ประโยชน์และขยายผลสู่การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกระบบ

แผนงานที่ ๓ การยกย่องครูภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้ทรงภูมิปัญญาให้มีบทบาทสำคัญในการนำภูมิปัญญาเข้าสู่การศึกษาในฐานะ “ครูภูมิปัญญา” ที่ได้สร้างสรรค์ผลงานและพัฒนากระบวนการถ่ายทอดอย่างต่อเนื่อง

๒. เพื่อให้ครูภูมิปัญญาสามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาเข้าสู่การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคักดีศรี

เป้าหมาย

๑. ยกย่องและเชิดชูเกียรติ “ครูภูมิปัญญา” ตลอดจนทำข้อกำหนดในเรื่องสวัสดิการที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์ผลงานและพัฒนากระบวนการถ่ายทอดอย่างต่อเนื่อง

๒. มีการจัดระบบการตอบแทนการปฏิบัติภารกิจของครูภูมิปัญญา โดยความร่วมมือของเครือข่ายภูมิปัญญาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ/วิธีการ

๑. ประสานกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้ทรงภูมิปัญญา เพื่อพิจารณาและยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น “ครูภูมิปัญญา”

๒. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการยกย่องผู้ทรงภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างระบบการยกย่องเชิดชูเกียรติครูภูมิปัญญา ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทในการถ่ายทอดภูมิปัญญา โดยกำหนดค่าตอบแทนในการปฏิบัติภารกิจและกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสม

๓. จัดทำทำเนียบครูภูมิปัญญาพร้อมคู่มือถ่ายทอดเพื่อการเผยแพร่

แผนงานที่ ๔ การบริหารและจัดการในการนำภูมิปัญญาเข้าสู่การจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีกลไกในการบริหารและจัดการที่มีประสิทธิภาพในการนำภูมิปัญญาไทยเข้าสู่ระบบการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษาอกรอบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

๒. เพื่อให้ประชาชน เอกชน และภาครัฐร่วมเป็นเครือข่ายดำเนินงาน ส่งเสริมภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา

เป้าหมาย

๑. เกิดพลังทางสังคมในการมีส่วนร่วมและสนับสนุนในการนำภูมิปัญญาเข้าสู่ระบบการศึกษาตามเจตนาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๘๐ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๙๒

๒. มีเครือข่ายภูมิปัญญาในทุกระดับ ทุกภูมิภาค และท้องถิ่นเพื่อดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ/ระบบต่าง ๆ

๓. มีกองทุนของประชาชนสนับสนุนการนำภูมิปัญญาเข้าสู่การจัดการศึกษา

มาตรการ/วิธีการ

๑. สำรวจ รวบรวมและศึกษาภูมิปัญญาที่ปรากฏอยู่ในชุมชนท้องถิ่น ทั้งในรูปของผู้ทรงภูมิปัญญา องค์กรชุมชน เครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อประโยชน์ในการบริหารและจัดการ

๒. จัดทำตัวชี้วัดภูมิปัญญาเพื่อประโยชน์ในการติดตามและประเมินผลแผนงาน

๓. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานเครือข่ายของประชาชน เอกชน และภาครัฐให้ร่วมกันดำเนินงานส่งเสริมภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา

๔. จัดตั้งกองทุนส่งเสริมภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา

๕. ให้มีคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญา กับการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่ง ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานและระดมทรัพยากร เพื่อการดำเนินงานด้านภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา โดยมีสถาบันแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาและการศึกษาไทยเป็นสำนักงานเลขานุการและประสานงาน

๖. บททวนภูมิปัญญาเบื้องต่าง ๆ ให้มีผลเอื้อต่อการสนับสนุนแผนงานต่าง ๆ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการคุณภาพฯ จังหวัด
จังหวัด 31059
วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๐

ที่ นส 0205/ 15890

สำนักเจ้าธิการและรัฐนทรี
พานิชย์รัฐบุกร ตม 10300

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ผู้ที่ ๗ เว็บ๔ นำไปรายงานเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

เรียน รองนายกรัฐมนตรี (นายปู่จุ้ง เกสรทอง) ประธานกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
๑๗ กันยายน

ช่างเด็ก หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ นส 1422/3068
ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ ทส 0601/12326
ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

๒. สำเนาหนังสือหัวหน้าวิทยาลัย ด่วนที่สุด ที่ นส 0205(2)/381
ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๒

๓. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาฯ เกี่ยวกับแนวทางการประเมินคุณภาพฯ
ที่ นส 1004/4301 ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๒

๔. สำเนาหนังสือสำนักงานประเมินคุณภาพฯ ที่ นส 0410/34107
ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๒

ตามที่ขอให้นำสื่อของคณะกรรมการบริหารงานในรายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา
รวม ๔ ข้อ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงศึกษาธิการ หัวหน้าวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาฯ
และหัวหน้าวิทยาลัย สำนักงานประเมินคุณภาพฯ ได้ส่งความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการบริหาร
ความละเอียดเพรียบถูกด้านสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะกรรมการบริหารได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เห็นชอบในหลักการคิดที่
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเสนอ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
รับความเห็นของกระทรวงศึกษาธิการในความเห็นการคิด สำหรับเรื่องงบประมาณดำเนินการให้เป็นไปตาม
ความเห็นของสำนักงานประเมินคุณภาพฯ

จึงเรียนเชิญมา ให้แจ้งให้สู่ที่เกี่ยวข้องตามที่ผู้ดูแลทำทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

ทราบ

(นายปู่จุ้ง เกสรทอง)

รองนายกรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประเมินคุณภาพฯ
โทร. 2825844 โทรสาร 2810627

[๒๗/๘๔๘]

(นายกานต์ จันทร์แสง)

รองเลขานุการคณะกรรมการคุณภาพฯ

จังหวัด (พัฒนา)
๑๗ กันยายน ๒๕๖๐

รายชื่อผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับเชิญ นิเทศน์ส่งเสริมยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษา
ให้กับราย ดังนี้

-
1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษาธิการ
 2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
 3. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
 4. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
 5. รัฐมนตรีว่าการมหาวิทยาลัย
 6. เอกอัครราชทูตและสถานทูตต่างประเทศ
 7. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 8. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 9. ผู้อำนวยการกลุ่มกิจกรรมพัฒนาครรภ์

ค่าวันที่สต
ที่ กส 0001/ 12326

กระทรวงพัฒนาสังคมฯ
กม. 10300

๒ พฤษภาคม 2542

เรื่อง นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

เรียน เอกอธิการคณารัฐมนตรี

ข้อสั่งหนังสือ หนังสือสำคัญเรื่องการคณารัฐมนตรี ค่าวันที่ ที่ นร 0205 / ว (ส) 11958
ลงวันที่ ๘ กันยายน 2542

ถึงที่ส่งมาด้วย ข้อเสนอเพื่อปรับปรุงนโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

ตามที่ได้อ่านดังนี้ สำนักเลขานุการฯ ขอให้กระทรวงศึกษาธิการเสนอความเห็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้ว เห็นว่า ควรปรับปรุงนโยบายดังนี้ ในเอกสาร ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ หน้า 2 และแก้วัตถุประสารที่ ๑ ของแผนงานที่ ๑ ของศอคจน เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญา วัฒนธรรมและแหล่งความท่องเที่ยวที่เกิดจากภูมิปัญญาและแหล่งความท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศไทย ๗ มาใช้ในระบบการจัดการศึกษา รายละเอียดการเปลี่ยนแปลง ดังเอกสารที่แนบ

จึงเรียกมาเพื่อโปรดนำเสนอเร้าประชุมก่อนการพิจารณาของคณะกรรมการการศึกษา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บริคุณันต์กุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

กรมวิชาการ

โทร. 281 - 6815 ต่อ 214

โทรสาร 628 - 5855

สำเนาอุดหนังสือ

(นายสมศักดิ์ บริคุณันต์กุล)
สำเนาที่ ๑ จำนวน ๑

ข้อเสนอเพื่อปรับปรุงนโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

- ปรับปรุงนโยบาย 1 ในเอกสารนโยบาย หน้า 2 ใหม่ ดังนี้
“นภูมิปัญญาเข้าสู่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญา
(คน วัฒนธรรมที่) เข้าสู่ระบบการศึกษา ทั้งการศึกษาในโรงเรียน การศึกษานอกโรงเรียน และ
การศึกษาตามอัธยาศัย”
ทั้งนี้ เพื่อให้มีการใช้บุคลากรผู้รู้เรื่องภูมิปัญญา รักถือสิ่งของที่เกิดจากภูมิปัญญาและเหล่าความรู้
ภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา
2. ปรับปรุงวัสดุประจำเดือนที่ 1 ของแผนภาพที่ 1 การส่งเสริมภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาในเอกสาร
นโยบาย หน้า 5 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายที่ปรับเปลี่ยน ดังนี้
“ที่อ่านสำหรับกระบวนการการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาและเหล่าความรู้ภูมิปัญญา (คน วัฒนธรรมที่) เข้าสู่การศึกษา
ทั้งการศึกษาในโรงเรียน การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย”
3. เพิ่มคิตติมปันญาของแผนภาพที่ 1 ในเอกสารนโยบาย หน้า 5 เพื่อให้สอดคล้องกับสิ่งที่เพิ่มเติมใน
หัวข้อ 1 และ 2 ดังนี้
“มีการใช้แหล่งภูมิปัญญา (คน วัฒนธรรมที่) ในการจัดการศึกษา”

ที่ หก 0205(2)/๓๘]

ทบวงมหาวิทยาลัย
328 ถนนศรีดุสิตฯ เขตราชเทวี
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

(๒) ถูกากน ๒๕๔๒

เรื่อง เสนอความเห็นเรื่องนโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

เรียน เอกอธิการคณบดีรัฐมนตรี

ยังดิฉ หนังสือสำนักเลขานุการคณบดีรัฐมนตรีที่ นร 0205/ว(ก) ๑๑๙๖๘
ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๒

ตามที่ได้สืบต่อไปนี้ ขอให้เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย
ส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อประกอบ
การพิจารณาของคณบดีรัฐมนตรี ดังความแจ้งด้านล่าง

ทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาแล้ว เห็นควรในหลักการของนโยบายดังกล่าว
ทั้งนี้ มีข้อสังเกตเดียวกับงบประมาณที่กำหนดและยกไปไว้ ๓ ปีนั้นอย่างชั่งสูง เพราะบาง
กิจกรรมของโครงการ หน่วยงานจะดำเนินการได้อยู่แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาคำแนะนำการต่อไปด้วย จักชอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายประจวน ไชยศรีสัน)
รัฐมนตรีว่าการมหาวิทยาลัย

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

สำนักมาตรฐานคุณศึกษา

โทร ๒๔๕๘๐๙๒

โทรสาร ๒๔๕๘๙๒๕

ผู้ช่วยปลัด

(นายสัมฤทธิ์ ใจดีรัตน์)
ผู้ช่วยปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

ที่ นร 1004/ว.ค.๐๑

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๑๗ กันยายน ๒๕๔๒

เรื่อง นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

เรียน เอกอธิการคณะรัฐมนตรี

ข้อดังนี้ หนังสือสำเนาจดหมายเชิญการคณะรัฐมนตรี ด้านมาก ที่ นร 0205 / ฯ(ล)11958
ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๒

ตามหนังสือที่ข้างต้น สำเนาจดหมายเชิญการคณะรัฐมนตรีได้ส่งเรื่อง นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาจะส่งเสริมภูมิปัญญาไทย และให้กระทรวง ทบวง กรม แล้วน่วงงาน ที่เกี่ยวข้องกับงานภูมิปัญญาและการศึกษานำไปใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาเพื่อการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษาอิเล็กทรอนิกส์และการศึกษาต่อไป สถาบันแห่งชาติฯ ได้แก่สถาบันวิจัยและพัฒนาการศึกษาไทย เป็นศูนย์ประสานงาน โดยขอใช้ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๓-๒๕๔๕ รวมทั้งสิ้น ๑๒๒.๘๕๓ ล้านบาท ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้จัดงานเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้พิจารณา
รายละเอียดแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. การส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา จะเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนา
กันให้มีความสอดคล้องกับวิชิตและวัฒนธรรมไทย และเป็นการพัฒนาขีดความสามารถ รองในการพั่ง
พานาเชียงของชุมชนห้องเรียน ดังนั้นในหลักการจึงเห็นควรให้การสนับสนุนนโยบายส่งเสริมภูมิปัญญา
ไทยในการจัดการศึกษา ควบคู่กับการจัดการศึกษาอิเล็กทรอนิกส์และการศึกษาต่อไป

2. การนำภูมิปัญญาไทยมาบูรณาการเข้าสู่ระบบการศึกษาควรเน้นกระบวนการดำเนินการด้วยตนเองของครุกรุกซึ่งสามารถสร้างความสนใจให้กับเด็กและเยาวชนได้โดยตลอดทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความรู้และความต้องการของเด็กและเยาวชน รวมทั้งความหมายทางน้ำหน้าการที่จะเรื่องรับการนำภูมิปัญญาไทยมาบูรณาการเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างไรให้พิเศษให้เกิดประโยชน์ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อเป็นแนวทางประจดบันการพิจารณาของคณะกรรมการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธรนรรษ์ การพัฒน์)

ผู้อำนวยการศูนย์เรียนภาษาไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนกุหลาบวิทยาเขตสังข์ราษฎร์

สันนิสาท

(นายตันติพงษ์ ประเสริฐสัจจ์)

ผู้อำนวยการศูนย์เรียนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนกุหลาบวิทยาเขตสังข์ราษฎร์

กองโครงการสังคม

โทร. 281-6631, 281-6329

27 กันยายน 2542

เรื่อง นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

เรียน เทคนิคการกดะรุณนศร

ด้วย หนังสือสำเนาบันทึกเข้ารับการพัฒนาระบบที่ ผู้ว่าฯ ที่ นร 0205/ว (ก) 11958 ลงวันที่ 8 กันยายน
2542

ตามหนังสือที่จัดตั้ง สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรีให้สำนักงานบประมาณพิจารณา
เห็นชอบความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี กรณีขอรับการการศึกษาแห่งชาติ
ได้นำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีทั่วไปในรายส่วนตัวในภูมิภาคไทยในการจัดการศึกษา
ความประพฤติและเจ้าชัว นั้น

สำนักงานประม้าษพิจารณาเรื่องขอรับความเห็น ดังนี้

1. นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษานวัตกรรมประดิษฐ์เพื่อนำภูมิปัญญา
เข้าสู่การศึกษาของชาติ โดยผลิตครรภาระและกระบวนการเรียนรู้ ผ่านสื่อชั้นนำที่ได้รับการ
ยกย่องเป็นมาตรฐาน ตลอดจนสนับสนุนการศึกษา การวิจัย และประเมินผลด้วยบุคลากรที่ขาดน
สารัคดี องค์กรเดเคริ่งข่ายภูมิปัญญา ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ทั้งนี้ คำนึงถึงความ
หลากหลายและเอกลักษณ์ดังกับความต้องการของชนชั้นและห้องนิ่งย่างต่อเนื่องนั้น เป็นหนึ่งกิจกรรมที่ต้อง^๒
ให้แนวความคิดและการค้นคว้างานตามนโยบายดังกล่าวสอดคล้องดังกับพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 23 (3)

หน้า

อนึ่ง สำนักงานประปาขอเรียนว่า ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ให้ความสำคัญสูงในการใช้ข้อมูลผลการศึกษาและจัดทำที่หน่วยงานอื่น ๆ ท่องยุ่งแล้ว ดังนั้นสถาบัน
การแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์ ได้เก็บข้อมูล ศึกษาและสนับสนุนการวิจัยสมุนไพร และภูมิปัญญา
การแพทย์แผนไทยอย่างกว้างขวาง เป็นที่น่าเชื่อถือ ที่จะถูกนำมาใช้ช่วยเหลือและประยุกต์
ลงประนามได้มาก

ซึ่งเรียนมาที่ดีไปร่วมกันด้วยความเห็นประคองการพิจารณาของคณะกรรมการวิเคราะห์รัฐธรรมนูญไว้คือไป.

ขอแสดงความนับถือ

~~~~~ สำน

(นายสวัสดิภพ กันทาธรรม)

ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

สำนักวิเคราะห์งบประมาณสำนักงานคณะกรรมการศึกษาฯ

โทรศัพท์ 273-9253

โทรสาร 273-9254

.ส่วนงานดูดคัดฯ,

(นายศัมฤทธิ์ บริราษฎร์วงศ์)
เมืองพัทลุง จังหวัดสงขลา

ที่ นว ๐๔๒๒๙/๓๐๖๔

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ถนนสุโขทัย แขวงคุ้งตะเภา ๑๐๓๐๐

๗ กันยายน ๒๕๕๒

เรื่อง นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา

เดือน เดือนกรกฎาคมนี้

ดังที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารโนบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา จำนวน ๑๐๐ ชุด
๒. เอกสารประเมินผลการดำเนินการ จำนวน ๑๐๐ ชุด

๑. เรื่องดังนี้

รัฐธรรมูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทุกรัชกาล ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทุกรัชกาล ๒๕๔๒ ให้ได้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ ที่น้ำ แสงสีและเสียงภูมิปัญญาไทย โดยใช้กระบวนการ การให้การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ เทคนولوجีดังกล่าวบรรรุอุดมถ่องเป็นปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดทำ นโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาขึ้น โดยถือเป็นส่วนสำคัญเชิงส่วนหนึ่งของกระบวนการ การศึกษาสำหรับคนทั่วไป

๒. สาระสำคัญของนโยบาย

๒.๑ วัตถุประสงค์

เพื่อนำภูมิปัญญาฯ ทุกด้านมาสู่การศึกษาฯ โดยเลือกสรรสาระและกระบวนการเรียนรู้ ผ่านผู้รู้ ชาวบ้านที่ได้รับการยกย่องเป็นครูภูมิปัญญา ตลอดจนสนับสนุนการศึกษา วิจัย และประเมินผลลัพธ์ของบุตรหลานที่ช่วยเหลือและ呵วยา ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ทั้งนี้ให้คำนึงถึง ความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ เป้าหมาย

เพื่อให้การศึกษานับแต่นี้ไปเป็นการศึกษาที่อุ่นรู้สึกความเป็นไทยและพัฒนาสู่ ความเป็นสามัคคี โดยให้มีคณะกรรมการการแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาฯ กับการศึกษา ท้าหน้าที่ร่วมเสริม สนับสนุน ประสานงานและระดมทุนพัฒนาการเพื่อการค้นคว้าเรียนรู้ภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา ให้มี ผลงานแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาและภารกิจศึกษาไทย เป็นสำนักงานและงานบุคคลและประชาชนจากในเรื่อง ดังด่อไปนี้

- (๑) การผลักดันสาระและกระบวนการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาฯ ทุกด้าน
- (๒) การพัฒนาผลลัพธ์ของบุตรหลานที่ช่วยเหลือและ呵วยา
- (๓) การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยเพื่อการศึกษา

/ (๔) การสรุปฯ...

- (๔) การสร้างห้องเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน
 (๕) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน
 (๖) การประเมินเชื่อมโยงเครือข่ายส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาในแบบที่หลากหลาย

๒.๓ วิธีดำเนินการ

- (๖) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อชักวัดคุณภาพปัญญาภัณฑ์ศึกษา ทำหน้าที่พัฒนานโยบาย ส่งเสริม ประสานงานและสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการค้นคว้าทางคุณปัญญาในการตัดสินใจ

(๗) ให้สถานบันแห่งราชวิถีด้วยกฎหมายและกิจกรรมการศึกษาไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นสำนักงานเลขานุการและที่ปรึกษาของ

(๗) ទັດກຳນົມເໝາງການໂຄຮງການ ປຶ້ງປະປະນາວ ແຊກຕະຫຼາດຮູມ

(๔) รักษาระบบทราบเรียบในการน้ำท่วมปีชุดใหญ่ เช่น ระบบการศึกษา

(๔) ส่งเสริม สนับสนุน และประسانาชื่อชื่น ให้แก่ครัวข้าราชการที่ส่งเสริมกฎหมายป้องกันภัยในภารกิจ

- អតិថិជនសារមន្ត្រក្រសាន្តរោងការឱ្យបានរួចរាល់ក្នុងពិភពលោក

- หัวนากระ้งข้อมูลมีปัญญา

วิธีดูแลพืชผักในร่องคอกความรู้เกี่ยวกับนกชนิดปีบพยาไทหยดีของการท่องเที่ยว

ສະຫງົບກອະພ້າວນ ແລະ ນາມການທີ່ມີຄວາມປິດຕະພາບ

(๔) ตั้งค่ารายได้ที่ได้รับจากการดำเนินงานในแต่ละแห่งงานตามที่กำหนด

(๔) พิจารณาปรับปรุงแผนงานและมาตรการเพื่อให้แน่ใจว่ามีความชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้จริง

๒.๔ รูปแบบการเรียนการสอน

มีการบริหารจัดการในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งอ่าว “คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยกฎหมายว่าด้วยการศึกษา” ประกอบด้วยที่ปรึกษาทุกๆ ด้าน การศึกษา พัฒนาและวัฒนธรรม ด้านละ ๔ คน และดำเนินงานที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีปัญญาไทย ๔ ภาค ภาคละ ๑ คน รวมคณะกรรมการทั้งสิ้น ๑๖ คน คณะกรรมการต้องดํารงมานานกว่าที่จะได้รับการแต่งตั้ง ๕ ปี ตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย แต่ถ้าไม่ได้รับการแต่งตั้งต่อไป ก็ต้องลาออกจากตำแหน่ง

๓. ความจำเป็นที่ต้องนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการศูนย์

เนื่องจากนิทานไทยสั่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทุกตัวกรา ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทุกตัวกรา ๒๕๔๑ ดังนั้นนโยบายสั่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาซึ่งเป็นส่วนที่ต้องดำเนินการในระยะแรก จึงเป็นความร่วงด่วนที่ต้องดำเนินการ

๔. ประคัณเสนอออกตามวาระรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

(๑) ให้ความเห็นชอบค่อนใบขายส่งเติมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทุกศักราช ๒๕๔๐ และพระราชนบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทุกศักราช ๒๕๔๒ เป็นนใบขายระดับชาติดิตามที่เสนอ

(๒) ให้กรรมรวม ทบทวน กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานภูมิปัญญาและการศึกษา นำไปปรับปรุงของใน การจัดทำแผนงาน โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาเพื่อการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษา ในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(๓) ให้สันนิษากงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โศภสถาบันแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญา และการศึกษาไทย เป็นศูนย์ประสานงานนโยบาย ตลอดจนติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงแผนงาน ทั้งนี้เพื่อให้นใบขายส่งเติมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษานครอุบล

(๔) ให้รับน้ำเงินจัดสรรงบประมาณ จำนวนทั้งสิ้น ๑๒๒,๔๕๓,๐๐๐ บาท โศภจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ.๒๕๔๐ จำนวน ๔๐,๔๔๑,๐๐๐ บาท ปีที่ ๒และ ๓ ปีละ ๔๐,๖๕๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ดังที่แนบมา

๕. ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเมื่อจัดการนิยมดิจิทัลรัฐมนตรี

(๑) ภูมิปัญญาไทยได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบสานค่าหุ่นธรรมการให้การศึกษา ตลอดจนองรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทุกศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๖, ๖๖, ๘๙ และ ๒๕๘

(๒) การพัฒนา “คน” ต่อไปจะได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตรัฐธรรมนูญไทย ขั้นเป็นพื้นฐานสำคัญส่วนหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา ตามนัยของพระราชนบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทุกศักราช ๒๕๔๒

(๓) นใบขายส่งเติมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาจะเป็นนโยบายสำคัญของชาติก่อไป

เจริญมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอต่อองค์ภาระรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป จะขอบคุณด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายปัญญา เกษรทอง)

รองนายกรัฐมนตรี และประธานกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สถาบันแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาและการศึกษาไทย
โทร. ๖๖๕-๒๑๓๓๕, ๖๖๖-๒๑๒๒ ตึก ๒๔๒๔, ๒๔๒๕
โทรศัพท์ ๒๔๓-๒๑๓๓๕, ๒๔๓-๐๐๘๗

แบบเสนอผู้ทรงภูมิปัญญา
เพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ
เป็น “ครูภูมิปัญญาไทย” รุ่นที่.....

๑. ประวัติผู้ทรงภูมิปัญญา

๑.๑ ประวัติส่วนตัว

ชื่อ..... นามสกุล.....
เชื้อชาติ..... สัญชาติ..... หมายเลขบัตรประชาชน.....
วัน เดือน ปีเกิด..... อายุ..... ปี ภูมิลำเนา (บ้านเกิด).
ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์..... โทรศัพท์มือถือ.....
สถานที่ทำงาน..... โทรศัพท์.....
วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา

๑.๒ ประวัติครอบครัว

ชื่อบิดา..... ชื่อมารดา.....
อาชีพบิดา..... อาชีพมารดา.....
เป็นบุตรคนที่..... ในจำนวนพี่น้อง..... คน
(ถ้าเลี้ยงชีวิตแล้วระบุด้วย)

(๑) ชื่อ-นามสกุล.....อาชีพ.....
(๒) ชื่อ-นามสกุล.....อาชีพ.....
(๓) ชื่อ-นามสกุล.....อาชีพ.....

ฯลฯ

ชื่อสามี/ภรรยา.....(นามสกุลเดิมของสามี/ภรรยา.....)
อาชีพ.....

.....

บุตร (ชาย).....(หญิง).....คน รวมทั้งหมด..... คน
ได้แก่ (ระบุชื่อ)

(๑) ชื่อ-นามสกุล.....อาชีพ.....
(๒) ชื่อ-นามสกุล.....อาชีพ.....
(๓) ชื่อ-นามสกุล.....อาชีพ.....

๒. ประวัติชีวิตและผลงาน

๒.๑ ความเชี่ยวชาญภูมิปัญญาด้าน (เขียนเครื่องหมาย ✓ ใน □ เพียงด้านใดด้านหนึ่ง แห่งเดียวที่เล่นขอเท่านั้น)

- เกษตรกรรม
- อุตสาหกรรมและหัตถกรรม
- การแพทย์แผนไทย
- การจัดการทรัพยากรัฐธรรมชาติและลิ้งแวดล้อม
- กองทุนและธุรกิจชุมชน
- คิลปกรรม
- ภาษาและวรรณกรรม
- ปรัชญา ศาสนา และประเพณี
- โภชนาการ

หมายเหตุ : แบบเสนอฯ นี้ ท่านสามารถจัดทำใหม่ได้ เพื่อให้มีพื้นที่กรอกข้อมูลอย่างเพียงพอ และสั่งพิมพ์ได้ที่เว็บไซต์ <http://www.onec.go.th>

๒.๔ ชีวิตวัยเด็ก (ได้รับความรู้ที่มีความเชี่ยวชาญในข้อ ๒.๑ มาอย่างไร^{โปรดอธิบายอย่างละเอียด})

.....
.....
.....
.....

๓. ประสบการณ์การทำงานด้านที่เชี่ยวชาญ

๓.๑ ด้านที่เชี่ยวชาญเฉพาะ (ระบุความรู้และประสบการณ์การทำงานด้านที่เล่นขอตามข้อ ๒.๑)

เรื่อง

.....
.....
.....
.....

๓.๒ ระยะเวลาในการทำงานด้านที่มีความเชี่ยวชาญ (ระบุระยะเวลาในการทำงาน/การถ่ายทอดความรู้)

.....
.....

๓.๓ การถ่ายทอดและการพัฒนาการถ่ายทอดความรู้ (ระบุรูปแบบวิธีการถ่ายทอด/การพัฒนาการถ่ายทอด)

.....
.....

๓.๔ ผู้รับการถ่ายทอดความรู้ในระบบโรงเรียน/นอกระบบโรงเรียน/ตามอัธยาศัยจำนวน..... คน

๓.๕ ผู้รับการถ่ายทอดนำความรู้ไปใช้ จำนวน..... คน
ได้แก่.....

๓.๖ การสร้างเครือข่ายและการเผยแพร่ความรู้ (มีการสร้างเครือข่ายหรือไม่/
อย่างไร/ จำนวนกี่คน/ เครือข่าย)

- ไม่มี
- มี (โปรดระบุ).....
- (๑) เครือข่ายชื่อ..... จำนวน..... คน
- (๒) เครือข่ายชื่อ..... จำนวน..... คน
- (๓) เครือข่ายชื่อ..... จำนวน..... คน

๓.๗ ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ

.....
.....

๔. ผลงานที่ปรากฏ

๔.๑ ผลงาน (ที่มีความเชี่ยวชาญในข้อ ๒.๑) เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา
และพัฒนาสังคม

- ได้แก่ เรื่อง..... เพย์เพรที่ .....
- เรื่อง..... เพย์เพรที่ .....
- เรื่อง..... เพย์เพรที่ .....
- เรื่อง..... เพย์เพรที่ .....

๔.๒ ผลงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์ (ระบุจุดเด่นของผลงานที่แตกต่างจากผลงาน
ของผู้อื่น)

.....
.....

๔.๓ ผลงานซึ่งเป็นที่ยอมรับในสังคม (โปรดระบุในระดับชุมชน/ ท้องถิ่น/
อำเภอ/ ประเทศ)

.....
.....

๕. เครื่องราชอิสริยาภรณ์/ เกียรติคุณ/ รางวัลที่เคยได้รับ

---

๖. ให้เขียนเรียงความเล่าถึงประวัติชีวิตและการทำงานอย่างละเอียด (ไม่จำกัดความยาวของหน้ากระดาษ)

*** ต้องระบุข้อมูลในข้อนี้เพื่อประกอบการพิจารณา***

---

๗. ความคิดเห็นของผู้เสนอ (กรณีที่ไม่ใช่การเสนอชื่อตัวเอง)

---

๘. ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในห้องถิน (ถ้ามี) คือ.....

ชื่อ-นามสกุล..... ตำแหน่ง..... โทรศัพท์.....
โทรศัพท์ (บ้าน)..... โทรศัพท์(มือถือ).....

๙. ชื่อ-ที่อยู่ของผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑ ชื่อ - นามสกุล..... ตำแหน่ง..... โทรศัพท์.....
๙.๒ ชื่อ - นามสกุล..... ตำแหน่ง..... โทรศัพท์.....
๙.๓ ชื่อ - นามสกุล..... ตำแหน่ง..... โทรศัพท์.....

๑๐. เอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณา

๑๐.๑ ภาพถ่ายลึหรือขาวดำของผู้ได้รับการเสนอชื่อ (ไม่รับพิจารณาภาพถ่าย
เอกสาร)

๑๐.๒ เอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณา เช่น

- ภาพถ่ายผลงานหรือการปฏิบัติงานอย่างน้อย ๕ ภาพ
- เอกสารเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ในการพิจารณา
เช่น หนังสือ CD รวบรวมผลงานต่าง ๆ ฯลฯ

ได้ตรวจสอบแล้ว ขอรับรองว่าข้อมูลดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริง
ทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้ทรงภูมิปัญญา (ลงชื่อ).....ผู้เสนอ
(.....) (.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้อมูลของผู้เสนอ (กรณีที่ไม่ใช่การเสนอชื่อตนเอง)

ชื่อผู้เสนอ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

อาชีพหรือตำแหน่งงาน.....

สถานที่ทำงาน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....มือถือ.....

คำสั่งสำนักงานเลขานุการสภาการศึกษา

ที่ ๒ /๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาและคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖

ตามที่สำนักงานเลขานุการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนงานวิจัยและพัฒนา ลังคอมแห่งการเรียนรู้ด้วยเศรษฐกิจพอเพียงและครุภูมิปัญญาไทย โดยได้กำหนดให้มีการสรรหาและคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖ ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์ และสืบสานภูมิปัญญาด้านหนึ่งด้านใด ใน ๙ ด้าน ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้านการจัดการทรัพยากริมชายฝั่งและธรรมชาติ และลิ้งแวดล้อม ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี และด้านโภชนาการ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นครุภูมิปัญญาไทยจากสำนักงานเลขานุการสภาการศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา ทั้ง ๓ รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ และการศึกษาตามยังคงสภาพ ต่อไป

เพื่อให้การดำเนินการสรรหาและคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาและคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖ ขึ้น โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. คณะกรรมการอำนวยการสรรหาและคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖ ประกอบด้วย

๑)	นายอํารุง จันทawanนิช	ที่ปรึกษา
๒)	นางสิริพร บุญญาณนันต์	ที่ปรึกษา
๓)	นายนพพร สุวรรณรุจิ	ที่ปรึกษา
๔)	นายสวัสดิ์ ตีชื่น	ที่ปรึกษา
๕)	นายนันทสาร สีลลับ	ที่ปรึกษา
๖)	นางสาวสุทธาลินี วัชรบูล	ที่ปรึกษา
๗)	นายพิสิฐ เจริญวงศ์	ประธานคณะกรรมการ
๘)	นางสาวจิรพรรณ ปุณเกษม	รองประธานคณะกรรมการ
๙)	พันเอกหอยิงมุกดา ชื่อมาก	คณะกรรมการ
๑๐)	นายไพบูลย์ แจ่มพงษ์	คณะกรรมการ
๑๑)	นางสาววรอนงค์ เนตรสุภลักษณ์	คณะกรรมการ
๑๒)	นายอรุณ พิพายวงศ์	คณะกรรมการ
๑๓)	นายพนม ศรศิลป์	คณะกรรมการ
๑๔)	นายสมชาย สมานตระกุล	คณะกรรมการ
๑๕)	นายสัมฤทธิ์ สุภามา	คณะกรรมการ
๑๖)	นายประพนธ์ พลอยพุ่ม	คณะกรรมการ
๑๗)	นายสมศักดิ์ คำจุน	คณะกรรมการ
๑๘)	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิลปัชัย กงตala	คณะกรรมการ
๑๙)	นายประยงค์ รอนรงค์	คณะกรรมการ
๒๐)	นายกอเจ็ม หมืนเหม	คณะกรรมการ
๒๑)	นายสุจิต บัวพิมพ์	คณะกรรมการ
๒๒)	นายประเสริฐ เหลิดมช	คณะกรรมการ
๒๓)	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	คณะกรรมการ
๒๔)	ผู้แทนสำนักบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียน	คณะกรรมการ
๒๕)	นายดีรีวิทย์ วินิชล้ำเกาทิพย์	คณะกรรมการ
๒๖)	นางสาววรรัตน์ อภินันท์กุล	คณะกรรมการ

๒๗) นายสุรชัย ขยัน	คณะกรรมการ
๒๘) นายสนธยา เสนอเอี่ยม	คณะกรรมการ
๒๙) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาระ มุขดี	คณะกรรมการ
๓๐) นางสาวลี เพ็ญศิริ	คณะกรรมการ
๓๑) นายวิทยา คงลิทธิ	คณะกรรมการ
๓๒) นางสุรีย์ นาคนิยม	คณะกรรมการ
๓๓) นายจิรวัฒน์ สว่างวงศ์	คณะกรรมการ
๓๔) นายวัลลย์ 麝จรัล	คณะกรรมการและ เลขานุการ
๓๕) นางสาวพุณิสาร์ ยัคคะพู	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๓๖) นางสาวสมปอง สมญาติ	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๓๗) นายนภกนต์ พล ลิบหมื่นเปี้ยม	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๓๘) นางสาวณัตตรา แทนขำ	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่

ให้คณะทำงานอำนวยการสรรหาและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

๑. พิจารณาหลักเกณฑ์การสรรหาและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทยและแบบเสนอผู้ทรงภูมิปัญญาเพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นครูภูมิปัญญาไทย โดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม

๒. กำหนดคณะทำงานสรรหาและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖ เพิ่มเติม ในส่วนภูมิภาค

๓. พิจารณาตัดสินผลการคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทยเพื่อเสนอเลขาธิการ สภากาชาดลงนามประกาศผลการยกย่องเชิดชูเกียรติครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖

๔. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานเลขาธิการสภากาชาด

๒. คณะกรรมการสรรหาและคัดเลือกครุภูมิปัจญญาไทย รุ่นที่ ๖

ในส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย

๒.๑ คณะกรรมการสรรหาและคัดเลือกครุภูมิปัจญญาไทย ภาคเหนือ ประกอบด้วย

๑) นางสาวอรอนงค์ เนตรสุกลักษณ์	ประธานคณะกรรมการ
๒) นายอรุณ ทิพยวงศ์	รองประธานคณะกรรมการ
๓) นายประทีป อินแสง	คณะกรรมการ
๔) นายศรีวิทย์ วินิชล้ำเกาทิพย์	คณะกรรมการ
๕) นายเริมดิษฐ์ พิมพันธ์ดี	คณะกรรมการ
๖) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต ๑	คณะกรรมการ
๗) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑	คณะกรรมการ
๘) ผู้แทนศูนย์การศึกษากองโรงเรียน ภาคเหนือ	คณะกรรมการ
๙) นางสาวสมปอง สมญาติ	คณะกรรมการและเลขานุการ

๒.๒ คณะกรรมการสรรหาและคัดเลือกครุภูมิปัจญญาไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประกอบด้วย

๑) นายสมศane คำจุน	ประธานคณะกรรมการ
๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิลปชัย กงตala	รองประธานคณะกรรมการ
๓) นายนิคม ชมภูหลวง	คณะกรรมการ
๔) นายปรีชา พาลุก้า	คณะกรรมการ
๕) นายธนากร ผุงศรี	คณะกรรมการ
๖) นางสาวนพกนก บุรุษนันทน์	คณะกรรมการ
๗) นางกุลธิดา รัตนโภคสล	คณะกรรมการ
๘) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุดรธานี เขต ๑	คณะกรรมการ

- ๙) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คณะทำงาน
กาฬสินธุ์ เขต ๑
- ๑๐) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คณะทำงาน
ขอนแก่น เขต ๑
- ๑๑) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คณะทำงาน
นครราชสีมา เขต ๑
- ๑๒) นายราพงษ์ วรพันธ์พิทักษ์ คณะทำงาน
- ๑๓) นายนกมนตร์ ลิบหมื่นปี้ยม คณะทำงานและ
เลขานุการ

๒.๓ คณะทำงานสรรหาและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย ภาคกลางและ
ภาคตะวันออก ประกอบด้วย

- ๑) นายพนม ศรศิลป์ ประชานคณะทำงาน
- ๒) นายสมชาย สมานตระกูล รองประชานคณะทำงาน
- ๓) นางอัญชลี โตอุล่าห์ คณะทำงาน
- ๔) นางวัชรีกรรณ์ โกลินเจริญชัย คณะทำงาน
- ๕) นายวิทยา ดุงคงเสน คณะทำงาน
- ๖) นายประเวช ลุขประลงค์ คณะทำงาน
- ๗) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คณะทำงาน
พระนครศรีอยุธยา เขต ๑
- ๘) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คณะทำงาน
ลพบุรี เขต ๑
- ๙) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คณะทำงาน
นครปฐม เขต ๑
- ๑๐) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คณะทำงาน
เพชรบุรี เขต ๑
- ๑๑) นายดวัลย์ มากจารัส คณะทำงานและ
เลขานุการ

๑๒) นางสาวพุฒิสาร์ อัคคะพู

คณะกรรมการและ

ผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๔ คณะกรรมการสรรหาและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย ภาคใต้ ประกอบด้วย

๑) นายประยงค์ รรณรงค์	ประธานคณะกรรมการ
๒) นายกอเน็ม หมื่นเหม	รองประธานคณะกรรมการ
๓) นายปัญญา เลิศไกร	คณะกรรมการ
๔) นางสาวพรทิพย์ ชาตะรัตน์	คณะกรรมการ
๕) นายนฤกูล สุทธิพิทย์	คณะกรรมการ
๖) นางจิราภรณ์ ก่อเกียรติยาภุล	คณะกรรมการ
๗) นางสาวพนิชนันท์ เพชรนาค	คณะกรรมการ
๘) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สร见识ภรรานี เชต ๑	คณะกรรมการ
๙) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต	คณะกรรมการ
๑๐) ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เชต ๑	คณะกรรมการ
๑๑) นางสาวณัตรา แทนคำ	คณะกรรมการและ เลขานุการ

หน้าที่

ให้คณะกรรมการสรรหาและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖ ในส่วนภูมิภาค มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

๑. ดำเนินการสรรหาและคัดเลือกผู้ทรงภูมิปัญญาเพื่อการยกย่อง เป็นครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖ โดยดำเนินการประเมินเชิงเอกสารและลงพื้นที่ ภาคสนามประเมินผลเชิงประจำปี

๒. รวบรวมและสรุปผลการสรรหาและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการอำนวยการสรรหาและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖ เพื่อพิจารณาตัดสินผลการคัดเลือก

๓. จัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงานผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับการคัดเลือกเป็น
ครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖

๔. อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการยกร่างกายสุรพาและ
คัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ลง ณ วันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

๐
๘๙๘
,

(นายอํารุณ จันทรานิช)

เลขานุการสภาพการศึกษา

รายงานผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ
ตามคำสั่งสำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา ที่ ๒๕๔๐
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานสรหารและคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖

รายงานผู้แทนเรียงลำดับตามคำสั่ง

๑. นางพจนาน พงษ์ไพบูลย์	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นายวชิรินทร์ จำปา	ผู้แทนสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
๓. นางนาถยา วิสุทธิ์ใจ	ผู้แทนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ
๔. นายเทิน ศรีสุข	ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุดรธานี เขต ๑
๕. นายปราณีต ฉายจิต	ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต ๑
๖. นางเงินyawng ประภาษา	ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต ๑
๗. นางวัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์	ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต ๑
๘. นายประisan เลสียรพันธุ์	ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต ๑
๙. นางกรุณา อุปแพ	ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐม เขต ๑
๑๐. นายจำลอง นนท์พละ	ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบุรี เขต ๑
๑๑. นายธนิต สาเมือง	ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต ๑
๑๒. นายสุเทพ นาครัตน์	ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต
๑๓. นายสมพงษ์ ลุวรรณชาตวี	ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต ๑

คณะผู้จัดทำ
คู่มือการสรรหาราและคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย

ที่ปรึกษา

ดร. อำนวย จันทวนิช	เลขานุการสภาพการศึกษา
นางสาวสุทธาราลินี วัชรบูล	ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา
ดร. จริพรรณ ปุณเกشم	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาการเรียนรู้
นายถวัลย์ มากจารัส	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้

ผู้พิจารณาคุ้มครอง

คณะทำงานตามคำสั่งสำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา ที่ สกศ. ๒/๒๕๕๙
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานสรรหาราและคัดเลือกครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖

ผู้เขียนและเรียบเรียง

ดร.นนกมนkul ลิบหมื่นเปี้ยม	นักวิชาการศึกษา
	สำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา

บรรณาธิการ

ดร.นนกมนkul ลิบหมื่นเปี้ยม	นักวิชาการศึกษา
นางสาวณุตรา แทนชำ	สำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา
	นักวิชาการศึกษา
	สำนักงานเลขานุการสภาพการศึกษา

ผู้พิมพ์

นายสมชาติ สมญาติ เจ้าหน้าที่ประจำโครงการ